

Dne 4. aprila l. 1912 je peljal Jonas sedem dijakov v gore. Slutil je težave, zato je povabil tudi mene. Naročil sem mu, naj nikar ne pozabi svoje trideset metrov dolge vrvi, in da morajo biti dijaki popolnoma opremljeni za turo. Žal pa se je pred odhodom na kolodvoru izkazalo, da Jonas ni vzel vrvi. Ob desetih zvečer smo zapustili Selo pri Žirovnici. Prvi počitek smo imeli v Zabreški dolini, kjer sem dijakom skrbno obvezal noge. Oba sva jim naročala, kako naj se obnašajo. Luna je sijala in ko smo šli dalje, je le malo pihalo. Snega je bilo vedno več, stopali smo po debelem, deloma že zmrzlem snegu. Spotili smo se. Obuti smo bili v gojzarje.

Cvetlice lončnice in tudi tiste na prostem razmnožujemo na dva načina: s semenom ali generativno in nesemensko ali vegetativno, to je s potaknjenci, grebenicami, delitvijo rastlin in gomoljev in s cepljenjem. Za naše razmere pride predvsem v poštev razmnoževanje s potaknjenci. To napravimo tako, da poganjek rastline, ki jo želimo obnoviti, odtrgamo od matičnega stebila in ga vsadimo v novo zemljo: tako pridemo še isto leto do cvetočih rastlin. Vzgoja s semenom poteka počasi in pridemo šele z leti do zaželenega uspeha. Zato je tak način razmnoževanja stvar poklicnih vrtnarjev.

Kmalu je odšel Jonas s petimi dijaki tako daleč naprej, da ga sam z dvema slabejšima nisem več dohajal. Pobočje je postajalo vse bolj strmo, v blede mesečini se je izgubljalo v globino. Vremenski preobrat se je začel s padanjem zračnega pritiska. Barometer in aneroid sta padla. Krvavordeče sonce je vzšlo na močno žarečem nebu. Jasno nebo se je začelo najprej zastirati z majhnimi oblaki (s cirom), ki so se polagoma združevali v nebo prekrivajoči stratus. Na jugozahodu je deževalo. Zaslišalo se je čudno vršenje na koncih cepinov, električna napetost nevihte je vzbudila na sosednih gorah raznoimensko elektriko, ki je sikajoč uhajala iz vseh ritičev. Pojav se imenuje Elijev ogenj. Vihar je tulil in le slabo sem videl Jonasa z njegovo družbo.

»Tedad hipoma tega nisem mogla več prenašati,« je vzklíknila gospa Cange, in kakor da jo je ta nestrpnost vsa prevzela, se je vznemirjeno vzdignila in šla gledat proti obali. Za Bréhatom je vzšla luna in nenavadne oblike otočnih skal so se črtale na utripajočem srebru neverjetno mrzle vode. Nebo je bilo v zvezdnem prahu. O fazi preobrazbe je rekla, da se ji jasni um, v resnici pa je klicala na pomoč, ker ji je grozila najhujša tema. Obblečena je bila v žametne čevlje in usnjen trak, tik pod lasmi je imela vrat.

S potaknjenci razmnožujemo večji del lončnic, kot so pelargonije, fuksije, rozenkravt, avkube, tradiskancije, begonije, vodenike, viseči nageljni, oleandri, nekatere kakteje in druge. S čebulicami ali gomolji razmnožujemo poleg nekaterih lončnic tudi mnoge cvetlice, ki jih gojimo na prostem. To so npr. georgine ali dalije, tulipani, hiacinte, gladiole, montbrecije in druge. Z delitvijo koreninskega dela rastline razmnožujemo asparaguse, škarnice (cala), begonije, kakteje in nekatere druge. Cvetlice razmnožujemo na ta ali oni opisani

način od pomladi do srede poletja. Najprej si pripravimo dobro humozno zemljo. Nove lonce namočimo v vodi, da se napijejo vlage, rabljene pa umijemo in jih po potrebi razkužimo ter jih napolnimo s prstjo. V sredo cvetličnega lonca vsadimo potaknjene, ki ne sme stati pregloboko in tudi ne preplitvo. Potaknjene naj ima 4 do 6 listov oziroma kolenc, od katerih naj pridejo 2 do 3 kolenca v zemljo. Doraščene rastline lahko razmnožujemo z delitvijo podzemeljskih delov na več kosov in vsadimo vsak kos v svojo posodo. V tem primeru prikrajšamo in obrežemo tudi nadzemljski del rastline.

»V meni je nekaj zagomazelo,« je rekla. »Kakor ju minuto prej nisem mogla gledati, tako sem se zdaj komaj premagala, da sem ju lahko prezrla.«

Jonasove napake:

1. Nismo imeli vrvi.
2. Upoštevati bi bili morali vršenje vetra.
3. Ponoči ne bi bili smeli nastopati z nevajenimi, 16—18 let starimi dijaki.
4. Do skrajnosti strogo bi bili morali zahtevati za vsako turo potrebno opremo.
5. Najhujše je bilo, da se je družba razdelila, da sem moral s slabotnima dijakoma ostati zadaj sam in da na najstrmejših točkah ni bilo izsekanih stopinj, ko sam nisem imel cepina.
6. Jonas bi bil moral previdno sekati stopinje, in ko bi videl, da prihaja pomoč, bi najbrž še vzdržal.

Našli smo znamenje padca. To je dokaz, da je Jonas, ki se je zavedal svoje odgovornosti in dolžnosti, lezel še enkrat po žlebu navzgor.

7. Jonas ni poznal seznama opreme in orodja: vrv, vrvice, cepin, palica, zanka za cepin, kavlji, zanke, plezalke, dereze, krplje, smuči, parafin, orodje, svetilka, sveče, vžigalice (v nepremočljivi škatli), čutara, termos, samovar, špirit, jajček za čaj, jedilno orodje, daljnogled, fotografski aparat, stojalo, plošče, osvetljevalna tabela, skicirka, dnevnik, svinčnik, radirka, žepna budilka, termometer, aneroid, kompas, zemljevidi, rdeč papir za markacije, šotor, sukanec, varnostne zaponke, milo, glavnik, ogledalo, nož, piščalka, rezervno perilo, sviter, plašč, nogavice, žepna lekarna, denarnica.

8. Jonas ni poznal seznama hrane: kruh, prepečenec, slaščice, keksi, testenine, moka, zdrob, riž, slanina, prekajeno meso, pečenka, sardine, mesne konzerve, suho sadje (hruške, krhlji), dateljni, lešniki, orehi, sir, marmelada, kompot, sladkor, bonboni, čokolada, malinovec, šumeči bonboni, saharin, čaj, kava, kakav, kondenzirano mleko, citrina, mast, sol, poper, surovo maslo, Maggijsve ali Knorrove jušne kocke (grah, gobe, riž...).

»To je važno,« je mislila gospa Cange.

Tradiskancija je lončnica, ki zahteva in ljubi največ vlage.

Kali ali škarniclju prija barska ali nekoliko kisla zemlja.

Asparagus ali okrasni beluš se razmnožuje s semenom, lahko pa tudi z delitvijo sadik na dva ali več delov, kar je odvisno od moči sadike.

Vodenika ali cvetka je stara lončnica, ki je krasila kmečka okna.

Begonija. Med vsemi begonijami, ki jih ni malo, je najbolj znana kraljevska begonija.

Petunija ljubi sonce, pa čeprav je prostor suh.

Kakteje so med lončnicami svet zase. Družina kaktej je izredno velika.

Aspidistra je kakor tradiskancija rastlina sence.

Hortenzija je primerna za večje posode, ker se močno razrase.

Oleander je hvaležen za pogosto presajanje.

Filodendron gojimo zaradi lepih narezanih listov.

Jegličje ali primule moremo ohraniti več let, če jih po odvetu pustimo počivati do jeseni.

Ciklame ali korčke moramo kupiti v cvetličarni, ker jih sami ne bi vzgajili.

Cinerarije, ki jih je več vrst, z vijoličastimi, modrimi, rdečimi, rožnatimi in drugačnimi cveti, si tudi nabavimo v cvetličarni.

Kamelije smo dobili s Kitajskega.

»Misliš, da je potrebno?«

»Mislim, da.«

»Oči bova spravila za dokaz.«

»Terelli,« je rekel Jonas, »obleči me v svilo.«

Pristaši Molitvenika so povečini ostali nevtralni. Po strahotnem polomu s petimi poslanci je Karel, pol leta prej, preden se je vnel boj, prepustil svojo stvar modremu pravniku in pristašu ustave Hydeu, ki je izdajal razglase, v katerih se je zavzemal za zmernost in zakonitost. Razglasi, brezobzirno Pymovo ukrepanje in priprave za vojno so pridobili kralju mnogo več prijateljev med tistimi, ki so mu še nedavno nasprotovali. Drugi so spet menili, da kraljeva beseda nič ne velja in da je vojna pač takšna, da v trenutku, ko bo izdrl meč, ne bodo več odločali Hyde in pravniki, temveč nasilneži in prijatelji despotične oblasti, nič več Falkland in zmerni episkopalisti, temveč zagrizeni pristaši Lauda in Rimske Cerkve. Falkland je poiskal smrt v boju na kraljevi strani, ker ni hotel doživeti niti njegove zmage niti njegovega poraza. Tudi v parlamentarnih vrstah je bilo mnogo takšnih, ki jim je bilo kasneje žal.

Na Terellijevem orlovskem obrazu se je pokazala žalost:

»Na, ti nečloveška zver!« Sprožil je iz neposredne bližine. Krogla, ki so jo z vso skrbjo ulili iz čistega srebra, je udarila v prsi Jonasu, ki ni niti trenil.

Zdrsnil je k postelji, potegnil odejo z dečkovega grla in se sklonil nadenj. Lotiti se ga je bilo brezupno. Njegovo nečloveško moč so predobro poznali. Ob njegovem prvem obisku so se mu skušali zoperstaviti s silo, odrinil jih je kot punčke iz cunj.

V soboto in nedeljo se v pomladanskem času vijejo po cestah kolone motornih vozil. (Kdo je Pym?) Zlasti kadar je lepo in toplo vreme, zapuščajo svoje domove, da bi spremenili okolje, v katerem živijo. (Kdo je Falkland?) Želijo si miru in počitka v naravi. Zelene jase v gozdovih, rekah in jezerih se spreminjajo v mala izletišča, kjer si vsaka skupina priredi svoj piknik: marsikje se iz gozda vali dim, rdeči zublji plamenov ližejo presušeno listje in travo, uničujejo grmičevje, majhna in večja drevesa. Devetnajst kilometrov v smeri

proti požaru stojijo ljudje. Ob parkiranih avtomobilih stojijo paži, v rdečih suknjah in belih hlačah.

Bil je eden tistih neznosnih dni v New Yorku, ko vročina in vlaga preprečita vsako aktivnost v mestu. Nebo je bilo jekleno modro in napovedovalo vsaj še nekaj takih dni. Bilo je popolnoma mirno in ljudje, ki so bili po cestah, so se premikali kot sence.

Jonas je stal pred križiščem s svojim Lamborghinijem. Skozi odprto okno je slišal žlobudranje govornice. Bilo mu je strašno vroče, ker v svojem avtu ni imel urejenega hlajenja. Njegov dom je bil na River Driveu med 80. in 84. ulico. Z okna je bil lep razgled na park, na Hudson, na ladje, ki so plule po njem, in če se je malo sklonil, celo na most Georgea Washingtona. Vse to je bilo kakih dvajset minut daleč.

Bil je prost, izključil je radijsko zvezo s centralo in si prižgal radio. Poslušal je glasbo, ki jo je prekinil napovedovalec iz New Orleansa, ki je poročal, da je temperatura v New Yorku ta trenutek 42° C, da je vlažnost 84 % in da prav tako še rase. Naenkrat je v svojem ogledalu zagledal patroljni avto, ki se je s prižgano sireno podil za njim. Ustavil je in ga počakal.

»Jonas?« je vprašal mož, ki se je pripeljal.

»Ne,« je rekel Jonas.

»Prosijo vas, da se ob njih zglasite na katerikoli policijski postaji,« je rekel mož. »Kliče vas Rim.« London. Pogledal je na uro. Še nekaj minut je manjkalo do njih. Če bo imel srečo, bo padel dež.

»Če mi ta prekleti Anglež prepreči, da bi šel domov, mu bom zjebal mater,« je zamrmral Jonas. Naenkrat mu ni bilo več vroče. Pozabil je vse drugo. Ko se je ustavil, je stekel navzgor. Postaje ni poznal, kot večine postaj v New Yorku. Šel je skozi vrata, kjer je pisalo »Detektivni«.

»Tja.«

V majhni sobi je Jonas našel Terellija. Bil je v suknjiču, beli srajci, s kravato, lepo obrt, njegove oči so bile tako sveže.

Zazvonil je telefon.

Jonas se je obrnil k njim in rekel:

»Le pogumno dalje, posedite se...«

Imel je priljuden dan. Spraševal je goste, kaj je novega tam spodaj.

Imel je nepriljuden dan. Spraševal je goste, kaj je novega tam spodaj.

Medtem se je sonce nagnilo k zahodu. Gostje so se poslovili. Ko so odhajali, so nosili s seboj dar, ki jih ni nič težil. Slišali so odgovor, še preden so utegnili vprašati.

Jonas se je rodil dne 27. julija v občini Voderanji, ki spada v župnijo sv. Bolfenka pri Središču. Oče njegov, Štefan, je bil kmet in tudi mati njegova, Jera Lukmanova, poročena s Štefanom Jonasom, je bila kmečka hči.

Jonas se je rodil in zrasel blizu dvora. Toda brez obotavljanja je odložil kraljevo žezlo. Ni se počutil dobro med visokimi zidovi, ki so ločili mesto od semanjega trga, od šumnih četrti, kjer je pozvanjalo kovaško nakovalno, kjer so se slišali udarci tesarjevega kladiva. Ni maral, da bi mestu

vladali kralji bazilevsi, ampak je hotel oblast za navadne ljudi.

Vso moč svojega znanja je posvetil ljudstvu.

Takole pripovedujejo o njem njegovi someščani:

»V mestu se je razpasla kuga. Mestni prebivalci so umirali. Jonas je zadevo uredil.«

Vso moč svojega znanja je posvetil svojemu rojstnemu kraju. Prva verzija:

S sosednih gora je začel pihati hud veter, ki je bil tako močan, da je uničil sadje v gozdovih. Jonas je velel, naj oderejo vse živali in naredijo iz kož mehove. Te mehove je razpostavil ob hribovju, da se je vanje lovil nezdravi veter.

Druga verzija:

Jonas je postavil zid in z njim zgradil sotesko, skozi katero je prodiral veter. Obut je bil v bakrene sandale.

»Ljudem je težko,« je rekel, »kadar mora njihov razum sprejeti kaj novega.« Ni se pa oddaljil od ljudi, temveč je ostal pri njih in jih učil.

Zgradil si je ladjo in prosil kralja Feničanov Hirama, naj mu pošlje mornarjev, ki poznajo morje. Na tej ladji se je Jonas s Feničani vozil po Jadranskem morju v Zadar:

Transportation:

Zadar may be reached from many sides and many ways. Placed almost in the midst of the Adriatic coast, Zadar's port is a stopping place for all ships of the lines connecting the upper and lower Adriatic.

Daily, rapid steamers link Zadar with all the larger Adriatic towns and ports on the near-by islands and along the coast.

Rapid motor-coaches connect the city with the country-side surrounding it. The main motorbus lines lead to the railway station Knin, at a distance of about 100 km, to Gospić (125 km) and Gračac (75 km).

Climate

January	44° F	July	76° F
February	46° F	August	75° F
March	55° F	September	69° F
April	57° F	October	54° F
May	65° F	November	48° F
June	72° F	December	47° F

Minimum temperature: 25° F, maximum: 93° F

Average humidity of air 65 %.

Sky: 120 days clear, 90 days clouded, 150 days partly clouded.

Rainfall: cca 650 mm a year. Snow is extremely rare.

Salt contents of sea: 3,85 %.

Temperature of sea in The Zadar channel: cca 81° F in summer.

Jonas ukazuje vodi, da namaka polja, vetru, da naj nosi ladjo. Ogenj mu tali železo, zemlja mu daje žito in vino. Zimski mrz ne prodre čez njegov prag, vihar ne vdre v пристanišče, ki je zavarovano z valobranom.

Jonas ima učence. Rad se pogovarja z njimi med hojo, na sprehodu ob morskem obrežju ali

pa na sprehodu po poteh, ki peljejo daleč stran od morja. Hodijo gor in dol. Učenci se držijo učitelja, da bi ulovili sleherno besedo. Kadar se obrne, se spoštljivo razmaknejo in ga spuste naprej.

Po takšnih sprehodih se učenci razidejo in vsakdo se loti svojega dela. Nekateri nabirajo trave, drugi proučujejo ustroj človeškega telesa. Nekateri rišejo na pesku kroge in trikotnike. So pa tudi taki, ki so obdani z zvitki in si delajo iz njih zapiske. Število knjig, ki jih je napisal Jonas, se bliža tisoč. To je velikansko delo, ki ga zmore samo on. A tudi on bi ga ne zmoget, ko bi ne imel učencev in pomočnikov. Dan na dan se pomika ta vojska zmeraj dalje in dalje.

Včasih so se mnogi zadovoljili s tem, da so na tla pogrnili odejo in si v tla izkopali plitvo kotanjo za kolk. A s tem si je že marsikdo nakopal bolezen. Sčasoma je prišlo v navado več vrst ležišč:

Preprosto ležišče lahko napravimo iz smrekovih vej, ki jih zložimo v obliki preproge v več plasteh. Veje morajo biti gosto obrasle in dolge največ pol metra. Zlagati jih moramo v vrstah tako, da košati del vedno prekrije debeli konec veje iz prejšnje vrste. Tako ležišče je mehko in prijetno, vendar pride v poštev le v oddaljenih in gosto poraslih gozdovih ali pa tam, kjer leže podrte smreke. Nekateri si naberejo tudi praproti in listja, ker pa se takšno ležišče preveč stlači, postane trdo in neudobno. Drugi so za spanje pretežno uporabljali slamnjače. Te so položili kar na zemljo in jih morda še obdali z leseno ograjo, ali pa so najprej napravili pograde iz krajnikov, lat in desk in šele nanje položili slamnjače. Takšni pogradi so ljudem služili več stoletij, ker so bili razmeroma udobni in so jih varovali pred talno mokroto. Moderni časi pa rešujejo problem ležišč na tri načine: s spalnimi vrečami, z zložljivimi posteljami in z gumastimi blazinami.

Spalne vreče so izdelane iz lahkih tkanin in puha. Dolge so 200 cm, široke 70—80 cm, tehtajo pa 1—2 kg. Znotraj imajo pritrjen poseben vložek iz flanele, ki se da vzeti ven, da ga lahko operemo.

Zložljive postelje so napravljene iz močnega platna, ki je napeto na leseno in kovinsko ogrodje. Dolge so 200 cm, široke pa 50—80 cm. Ljudje jih ne marajo, ker so precej težke (3—5 kg), ker zavzamejo preveč prostora in ker so hladne.

Najboljše in najbolj praktično ležišče, ki ga poznamo, so gumaste blazine. Razen tega jih lahko uporabljamo še pri kopanju in sončenju. Če vržemo takšno blazino na vodo in se vležemo nanjo, imamo prav udoben splav. Izdelane so iz gumiranega platna in sicer tako, da ima vsaka blazina več prekatov, ki jih napolnimo z zrakom. Navadno imajo dva ventila s čepi: enega za vzglavnik in enega za ostali del.

Kdor je imel veliko sužnjev in zlata, je hotel še povečati svoje bogastvo. Kdor ni imel ničesar, je hotel dobiti vsaj nekaj, da bi se otrešel revščine. Tiste, ki so ostali doma, je tolažilo upanje. Žene in otroci revežev so verjeli, da jim bodo moške in očetje prinesli srečo. Bogatim je bilo vseč, da so se rešili zavistnih oči lačnih in beraških klatežev. Med sopotniki so bili učeni moške. Upali so, da bodo raziskali nove dežele, prišli v kraje, ki

jih nihče ne pozna, ter prinesli domov neznana zelišča in nagačena trupla nenavadnih živali. Jonas jih je vzel s seboj. Upanje je vodilo številno vojsko čez ravnine in gore.

Bitke in pohodi so se vrstili.

Vozovi so vozili zlato.

Obleka vojščakov se je spremenila v cape.

Meči so se krhali.

Kopita konj so se drobila od daljnih pohodov.

Učeni sopotniki so pripovedovali, kaj so videli in odkrili:

V vročih krajih je drevo, ki je podobno gozdu. Ko gledaš to drevo, se ti zdi, da se opira na več debel, ne samo na eno. A to niso debela, temveč zračne korenine, ki visijo nizdol z vej. Tam je drevo, ki ponoči spi. Zvečer stisne skupaj in zapre svoje pernatе liste, zjutraj, ko se zbudi, jih odpre, kakor bi bile trepalnice.

»No, Jonas,« je prijazno nadaljeval MacMillan, »moram reči, da se zelo čudim vašemu vedenju.«

»Ne razumem, zakaj.«

MacMillan se je uvidevno nasmehnil. »To lahko le težko pričakujemo od vas. Ko pa bi imeli opraviti z umorom, bi vedeli, da je včasih treba tudi najbolj nepomembne stvari pogledati pod lečo, da ne bi izgubili nobene, še tako neznatne sledi. Mogoče bi bili tako prijazni in povedali vso zgodbo od začetka do konca.« Poln pričakovanja se je naslonil nazaj.

»Rodil sem se tukaj, v New Yorku,« je začel Jonas. »Potem, ko sem nekaj let kar tako živel tjavdan, sem v šestem letu vstopil v 132. osnovno šolo. V prvem razredu sem —«

»Vidite, šef,« je vzkliknil Flanner, »da hoče namenoma —«

MacMillan je dvignil roko. »Domnevam, da nočete ničesar povedati. Se motim?«

»Temu bi nasprotoval zastopnik zavarovalne družbe,« je rekel Jonas in pokazal na Stevea Langerja. »Ta vam bo povedal, da kdaj pa kdaj zaslužim nekaj denarja, ker izvoham izgubljene ali ukradene predmete. Razumeli boste, da se mi to lahko posreči le zato, ker imam določeno število zvez. Če jih nočem izgubiti, moram držati jezik za zobmi. Razen tega po mojem mnenju dejstvo, da so se našle te knjige, nima nobene zveze s Selerjevim umorom, ker je zdaj pač prepozno, da bi ga obdolžili goljufanja pri zavarovalnici.«

»Vemo, kdo je umoril gospoda Selerja,« je odgovoril MacMillan.

Lepa zimska pokrajina. Sneg škriplje pod okovanimi čevlji. Potok je zamrznjen. Po polju krakajo vrane. Pošastno odmeva njihov krakra v beli tišini polja.

Pri Jonasovih so bila hišna vrata na stežaj odprta. Jonasova mama je kurila peč in glasno godrnjala, da ni nikoli suhih drv. Ko pa je zaslišala vesel smeh iz sobe, se je tudi sama veselo nasmehnila. Še ogenj v peči je veseleje vzplamenel. Pristavila je glinast lonec z vodo in čakala, da zavre. Bila je stara, prijazna ženica. Izpod črne rute ji je kukal pramen sivih las. Zamišljeno je zrla v ogenj. Roke je držala na ognjišču. Imela je trde in raskave roke kmečke žene, rdeče od mraza.

Voda je zavrela. Premišljeno je v velik lonec stresla koruzno moko. Kuhala je žgance. V hiši je imela goste, partizane. Ko je stresla žgance v lončeno skledo, je pritekel sosedov Mihec.

»Brž, brž,« je že pri vratih klical, »belogardisti!«

Iz izbe so prišli trije mladi partizani.

»Mati, bomo prišli drugič po žgance,« je zaklical eden izmed njih.

Tiho so se zmuznili med hišami v vinograd in od tam čez potok v gozd. V hiši so ostali Jonasova mama, Jonas, Grahutova Tončka in Mihec.

Mama je pripravila žgance, ostali so sedeli pri peči in se pogovarjali.

»Ničesar ne vemo,« je tiho rekel Jonas.

»Mihec, ničesar ne smeš povedati!«

»Ne, ne bom!«

»In če te bodo pretepali?«

»Zakaj sem pa pionir!« je vzkliknil.

»Jonas, bēži,« se je tedaj tiho oglasila Tončka. »Če koga iščejo, iščejo tebe!«

Jonas je skočil s peči. Res je, Tončka ima prav. Toda bilo je prepozno, zunaj je že slišal korake. Stopil je na prag. Pred hišo so stali belogardisti.

»So tu doma Jonasovi?« se je eden oglasil.

»So,« je odvrnil Jonas.

»So vsi doma?«

»So,« je pritrdil Jonas.

Vstopili so v hišo. Jonas je hitro smuknil na skedenj, skočil je v vinograd in stekel proti gozdu. Bil je lahko oblečen, brez kape in v starih bratrovih čevljih. Tekel je in ni utegnil niti misliti na mraz.

Belogardisti so res prišli iskat Jonasa. Ko so zvedeli, da je ravnokar odšel iz hiše, so pustili enega za stražo pri materi, Tončki in Mihcu, ostali pa so planili za njim. Začeli so streljati. Ko mu je nekaj krogel prižvižgalo mimo glave, je stekel proti grmovju ob potoku. Pri tem je izgubil čevljev. Še drugega je vrgel z noge, da ga ne bi oviral pri teku. Led je bil tanek in se je vdrl pod njegovo težo. Do kolen je bil v vodi. Hotel se je pognati iz nje, ko je začul glasove.

»Tu nekje je skočil čez,« je godrnjal najstarejši med njimi.

»Ne, zgoraj je bilo,« se je vmešal glas.

»Za njim moramo. Od matere ne bomo nič zvedeli. Pilot pa je rekel, da moramo pripeljati njega, če hočemo kaj zvedeti.«

»Kar pojdi za njim, če se ti zdi! Tam v hosti čepi pod kakšnim grmom partizan, pa boš imel svinca za rebri.«

»Ne, dobiti ga moramo, takoj za njim v gozd,« se je oglasil vodja patrole.

»Seveda, kar pojdi ga iskat! Ti boš imel vsaj kaj od njega, ko si narednik,« mu je oponesel najstarejši.

»Vse vas postrelim, če ne greste takoj za njim!«

Počasi so odšli čez potok in naprej v gozd. Jonas se ni premaknil. Čepel je v ledeno mrzli vodi.

»Enkrat sem jim ušel. Če me sedaj najdejo, je po meni,« je pomislil.

Koliko časa je čepel v vodi, ni vedel. Nog in rok sploh ni več čutil. Mrak se je spuščal. Hotel se je dvigniti. Vse sile je zbral in se dvignil. Po

štirih je splezal do čevljev in si jih nataknil na modre noge. Vso voljo je moral zbrati, da je vstal. Nekaj časa je lovil ravnotežje, nato se je počasi odmajal proti gozdu. Pogledal je proti vasi.

Po nekaj urah tavanja je prišel do partizanov. Ti so ga vzeli s seboj v štab. To je bilo pozimi 1943—44. leta.

Terelli je odrinil telefon, a se je spet premislil in poklical Informacije.

»Ste dobili kaj podatkov o Jamesu Wickhamu?«

»Nekaj. Govoril sem z Mr. Fletcherjem. Pravi, da je Jonas neverjetno mirne narave. Nobena stvar ga ne spravi s tira. Kar ga on pozna, so mu samo enkrat popustili živci. Bilo je nekoč, ko je on kot strokovnjak identificiral Corota, neki francoski ekspert pa je trdil, da nima prav.«

Terelli se je zahvalil, potem je pa še sam poklical Fletcherja. To je bil človek, ki ga je Yard vedno prosil za pomoč, če so imeli opravka s slikami. Malo je bilo verjetno, da bi bil v Londonu še kdo, ki bi vedel več o stvari kot ta sedemdesetletni stavec. Ko se je oglasil, je Terelli pomislil, da mu po glasu ne bi prisodil več kot štirideset let.

»Pozdravljen, višji inšpektor.« Torej so mu že povedali. »Vam ni všeč moje mnenje o Jamesu Wickhamu?«

»Popolnoma, sir. Rad bi vas samo še nekaj vprašal.«

»Le pogumno.«

»Poznate Rapellijevo galerijo v New Yorku?«

»Celo zelo dobro.«

»So poštene?«

»Do danes sem bil prepričan o tem.«

»In veste, da jo pri nas predstavlja Old World Gallery?«

»Že trideset let sodelujem z obema galerijama,« je preprosto pojasnil Fletcher.

»Kdo vodi to ustanovo, mi seveda ne morete povedati, kajne?« je vprašal Terelli in tako skoraj prisilil Fletcherja, da je odgovoril.

»Tokrat se pa motite,« je rekel stavec, ki je odlično razumel vprašanje. »Dva sta. Giorgio Rapelli sam in njegova hčerka.«

»Hčerka?« se je začudil Terelli.

»Zelo privlačna ženska, Telisa Rapelli, okoli trideset let. Najbrž ona vodi ustanovo, čeprav je uradno Rapelli še vedno prvi.«

Terelli je dobro poznal Fletcherja in je vedel, da ne bi rekel ničesar, o čemer ne bi bil popolnoma prepričan.

»Zakaj?« je kratko vprašal.

»To je velika tajnost Rapellijeve galerije. In če bi javnost vedela zanjo, bi lahko to pomenilo konec galerije. Stari Giorgio je skoraj slep.«

»Torej dela Telisa namesto njegovih oči?«

»Lahko bi rekli tako,« se je strinjal Fletcher. Mnogo je pretrpela pri očetu, o tem sem prepričan. Nikakor noče priznati, da ne vidi, njegov temperament je strašen. Telisa Rapelli se je marsičemu odpovedala zaradi njega, celo možu in pozneje zaročencu.«

»Kako?«

»Poročila se je z nekim Clindejem. Ločitve je bil precej kriv stari. Ne vem natančno, kako je bilo, vem pa, da je Clinde hotel živeti v Angliji,

ona pa ni mogla pustiti očeta samega. Potem, pred približno tremi leti, se je hotela poročiti z Michaelom Ashleyem...«

Jonas ga neverno pogleda in odgovori: »Kdor če iti na Dunaj, mora pustiti trebuh zunaj, to sem slišal od starih ljudi, jaz pa ga menim s sabo nositi, koder bom tovoril in dokler bom tovoril.«

Služabnik mu pravi: »Nikar ti ne misli, da šale uganjam.«

»Saj bi tudi ne bilo zdravo,« reče Jonas.

Na to zopet govori sel: »Kar sem ti povedal, vse je res. Ali več ne veš, kako si bil umaknil predlansko zimo kobilico kočiji s pota? Oni gospod v vozu je bil cesar, pa nihče drug, veš?«

Jonas se začudi in pravi: »Cesar? — Menda vendar ne?«

»Cesar, cesar! Le poslušaj. Prišel je zdaj na Dunaj hud velikan, ki mu pravimo Brdavs. Tak je, da ga nihče ne ustrahuje. Dosti vojščakov in gospôde je že pobil; pa smo rekli: če ga živ krst ne zmore, Jonas ga bo. Lej, ti si zadnje upanje cesarjevo in dunajskega mesta.«

Jonasa je to s pridom utešilo ter jako dobro se mu je zdelo od vsega, kar je slišal, in reče tedaj: »Če ni drugega, kakor tisti prekleti Brdavs, poslušajte, kaj vam pravim! Petnajst Brdavsov za malo južino, to je meni toliko, kolikor vam kamen poriniti čez lužo, ki jo preskoči dete, sedem let staro; samo varujte se, da me ne boste vodili za nos!« To reče in brž dene sol s kobile, kobile pa v konjāk, gre v kočjo ter se praznje obleče, da bi ga pred cesarjem ne bilo sram. Ko se preobuje, priteče ven in sede v kočijo ter naglo zdričita proti Dunaju.

Stepsa južnosaharska in južnoazijska področja so domovina Jonasa, ki je po barvi kože in velikosti podoben leopardu. Jonas je le še bolj slok in ima močnejše noge, zato lahko lovi tudi najurnejše stepske prebivalce — gazele in antilope. On je »najhitrejša mačka, najhitrejši sesalec, najhitrejša nekrilata žival na zemlji,« v nekaj sekundah preteče stometrsko razdaljo. Ni čudo, da so Jonasa že od najstarejših časov krotili in ga uporabljali za lov na urno divjad. Toda kot morajo indijskega slona vedno znova udomačevati, tako postane tudi Jonas uporaben za lov le tedaj, če se je v prosti naravi že navadil loviti gazele in antilope.

Že stari Egipčani so na zlati ovratnici vodili Jonasa na lov. V Tebah, tako poroča R. Gerlach, je na nagrobniku Rekhmare upodobljen črnc, ki vodi na vrvi dolgonosega, lisastega Jonasa, kot kakšnega psa. Vladarji Mongolije, veliki indijski moguli, perzijski šahi, so redili ogromnega Jonasa. Še danes ga večkrat pošljejo na preostale orientalske dvore.

V Evropi se Jonas ni obnesel. Prehladno je za to toplote vajeno žival, čeprav so jo na nekaterih dvorih vendar imeli in z njo lovili veliko divjad.

Eden izmed očitvidcev takole popisuje lov:

Odločili smo se, da bomo spustili Jonasa na čredo pasočih se gazel. Jonas je tičal na odprtem vozu, v katerem sta bila vprežena dva vola, na Jonasa pa je pazilo osem mož. Jonas je bil s tanko vrvico privezan k vozu, razen tega pa je bil še navezan na vrvico, ki jo je imel eden izmed mož ovito okrog pasu. Jonas je imel na glavi usnjeno

čepico, ki mu je prekrivala oči. Ko smo prišli na polje, posejano z bombažem, smo uzrli štiri gazele, ki smo se jim po zaslugi previdnega voznika približali na kakih sto korakov. Jonasa smo hitro oprostili vezi in mu sneli čepico. V trenutku, ko je zagledal divjačino, je na nasprotni strani zdrknil z voza in se skrajno počasi in gibčno odplazil proti cilju, skrivaje se pri tem za vsako zapreko, na katero je naletel. Ko pa se je zazdelo, da ga bodo gazele kmalu opazile, je naglo planil naprej in že po nekaj skokih je bil sredi gazel. Zgrabil je neko samico in dirjal z njo kakih dve sto korakov naprej, nato pa jo je oplazil s tace, jo podrl na tla in začel lizati kri, ki je gazeli tekla iz grla. Eden naših spremljevalcev je stekel k Jonasu, mu poveznil čepico na glavo, prerezal gazeli grlo, natočil odkajajočo kri v leseno posodo in dal Jonasu piti. Za plačilo je dobil nogo gazele.

Sam sem imel Jonasa, ki je bil tako krotak, da sem si ga upal voditi na sprehod po mestu, seveda je bil privezan na vrstico. Dokler smo srečevali le ljudi, je mirno hodil ob mojem boku: čisto drugačen pa je postal, če smo naleteli na kako zver. Takrat je vselej postal tako nemiren, da sem sklenil o priliki dognati, kaj bi storil, če bi bil vsaj delno prost. Privezal sem ga na 15–20 metrov dolgo vrstico, ki sem si jo skoraj vso ovil okoli roke, in ga spet odvedel na sprehod. Pot sta nama prekrizali dve veliki pasji mrhi. Jonas ju je začudeno gledal, prenehal je dobrovoljno prestati in postal nestrpen. Odvil sem vrstico in obdržal v roki samo konec. V trenutku se je Jonas pritiskal k tlom in se začel plaziti proti psoma, ki sta zbegano gledala nenavadno žival. Jonas se je plazil proti njima kot kača; bliže ko jima je bil, bolj je postajal razburjen, pa tudi bolj previden. Ko pa se mu je zdelo, da je že dovolj blizu, se je s tremi, štirimi skoki pognal proti enemu teh psov, ga na begu pograbil in podrl na tla. Vendar ni zasadil vanj svojih krempljev, ampak ga je obdeloval le s tacami. Ko je pes zagledal nad seboj glavo velike mačke, je začel obupano tuliti, za njim pa iz sočutja vsi psi, kar jih je bilo takrat na cesti. Kmalu se je zbrala gruča ljudi in hočeš nočeš, sem moral Jonasa ločiti od psa, ne da bi pravzaprav dosegel svoj namen. Pač pa sem pozneje na našem dvorišču uprizoril zanimiv dvoboj. Imel sem skoraj odraslega leoparda, skrajno divjo žival, pravega vruga v mačji podobi. Verigo, na katero je bil leopard priklenjen, smo podaljšali z vrvjo, nato pa smo ga izpustili iz kletke na dvorišče. Jonasa nisem priklenil, tako da je lahko borbo sprejel, ali pa se ji izognil. Ko sem prišel ponj, je ravno zadovoljno predel. A takoj, ko je zagledal nevarno zver, ga ni samo minila vsa dobra volja, ampak se je tudi na zunaj čisto spremenil. Oči so mu skoraj izstopile iz jamic, dlako je nasršil, začel je celo puhati, česar sicer nikdar ni storil, in pogumno se je vrgel nanj. Obhajala me je zona. Leopard je bil kmalu na tleh, toda ravno v tem položaju se je izkazal za zelo nevarnega nasprotnika; ležeč na hrbtu je Jonasa divje obdeloval z vsemi štirimi šapami. Jonas je grizel potuhnjeno zver in bi jo verjetno premagal, če bi ne posegel vmes. Dve vedri vode sta ločili divja borilca. Oba sta bila skrajno osupla, toda leo-

pard je urno zbežal v svojo kletko. Jonas pa se je že nekaj minut po borbi spet umiril; čistil se je in si lizal šape ter kmalu celo predel, kot da se ni nič zgodilo.

Ljuba žena, kakor veter beže in begajo misli sem in tja. Zdi se mi, da ne bo nikdar več nastopil dan počitka. Nikdar več ne bom videl domovine, nikdar več ne bom videl svoje rojstne hiše, nikdar več se ne bom mogel zahvaliti za vse dobrote, ki si mi jih izkazovala. Zato ti izrekam v tem, morda poslednjem pismu, vso svojo najsrčnejšo zahvalo. Odpusti mi, če sem te kdajkoli s kakšno besedo užalil.

Kar me je tako naglo zajelo, nisem pričakoval, najmanj pa s tako brzino. Vedel sem, da bo konec grozen, in vendar sem upal in upam tudi še danes, da gospodar usode ne bo dopustil, da bi me do konca poteptalo.

Vse beži kot prestrašena divjad, mene tukaj stiska kot v stiskalnici. Nesreče, ki se godijo dan za dnem, trgajo še tako trda srca. Vsak trenutek pričakujem, da me zasuje. Morda me bodo odpeljali od tod, le sam Bog ve kam.

Vedno bodo moje misli pri tebi, danes ne vem, kako daleč od domovine in Tebe bom. Minili bodo meseci, morda tudi leta, da se bom mogel zopet oglasiti, ali pa tudi nikoli več. Toda ljuba žena, ne skrbi več zame.

Kri je dragocen sok. Čim večja je izguba krvi, tem večja je škoda. Zato je treba vsako krvavitev hitro in popolnoma ustaviti, naj že Jonas krvavi iz zunanje rane ali kake telesne votline.

Če izgubi Jonas tretjino svoje krvi, je v smrtni nevarnosti, ker srce zastane, če je v njem premalo tekočine. Čeprav ne vidiš nobene zunanje rane, čeprav krvave notranji deli, ne da bi prišlo kaj krvi iz trupla, lahko spoznaš nevarno stanje po raznih znakih (pismo ženi). Jonas je mrtvaško blede. Potni obraz mu je upadel, oči ima globoko vdrti, motne so in izražajo smrtni strah. Diha površno in hitreje, govori zmedeno in hripavo. Srce bije vedno hitreje, utrip slabi. Jonas se spomni na Boga in pesni

KLENI

za rokavom v vodi leni
zbrali so se debeli kleni
so v procesijo stopili
po tolmunu jo zavili

kjer v vodico sonce sije
tam procesija se vije
leno se s plavuti giblje
v gorki površini ziblje

ko pa družba se ogreje
pod zelene plava veje
dolgoroke starke vrbe
ki ima na hrbtu grbe

v senci družba težko čaka
kdaj da žaba dolgokraka
z bičevja bo priveslala
na gladino se podala

žaba jih je opazila
in se v travo jim je skrila
zdaj na travniku se greje
vodnim požeruhom smeje

Wanderer Wallfahrer
Wilst du einst ein bei der Himmelsthür
so spende Jonas einen Kreuzer hier

»Dobro, Jonasu, a koja ima najbolju pičku od žena koje rade u krugu?«

»Od svih žena koje rade ovde u kuvinju najbolju pičku ima kelnerica Maša. Ja naravno ne govorim o svim ženama ovde u krugu, jer sve čak ni ne poznajem, a kamoli, da sam sve jebavao. Među njima ima i mala plavuša, a kamoli da je ogovoriš ili da je pipneš. Vodnik Stošić bi je ubio, samo da razgovara s vojnikom. Onaj što radi u poštu, on je nju jebavao, ali lako njemu, on sedi u kancelariju, izdaje poštu, a pičke mu padaju ko jabuke.«

»A kakva vam je hrana?«

»Čale, teško da ti kažem, da sam u životu ikad jeo bolju. Možeš da jedeš i po dva puta, niko ti neće zabraniti. Pa to se jede svaki dan tri puta danju, a noću možeš da dobiješ od kuvara, ako su dežurni Fehim ili Mirko. A sad pričaj i ti meni.«

»Jesi li primio paket za rođendan? Ja sam ga lično slao ekspresom. Ima da je došlo sve, dok je bilo najfriškije.«

»Čale, kako da ti zahvalim, došlo je meso, orasi, puding, higijenična maramica, sve sam ja to sa drugovi razdelio.«

»Dobro, Jonasu, jesi li ti ikad pomislio kakve li mi velike radosti, što imam sina vojnika?«

»Ma kako da ne, čale, koliko puta sam ja o tome razmišljao. Pa samo da sam dobar vojnik, to mi je najveća sreća. Niko te ne juri po krugu, možeš da spavaš i poslepodne i svako kaže, Jonasu, ti si dobar vojnik. Siard Maks, on je veliki problem. Već dvaput se potukao, a šta mu вреди. Toliko ga jure, te ustaj, počisti, puška mu je uvek prljava, da će sigurno zaglaviti i dodje pod vojni sud. Sad nema vremena ni da mrdne, a kamoli da jedan jedini put odjeba kelnericu Mašu. Eto sad samo Milunović i Siard u našu četvu, pa da još nisu jebali kelnericu Mašu.«

»Dali si dobio odelo, sine moj, velike sam ja pare potrošio na tebe.«

»Eto čale, odelo mi odlično stoji, pa to svi priznaju i kažu, dobro ti je napravljeno odelo, bićeš ti veliki frajer u civilstvu. A meni nije toliko stalo da sam frajer, meni je stalo do toga, da imam odelo.«

»Dobro, a kako cipele? Jesi li zadovoljan sa cipele?«

V svoji sredi vidimo Jonasa, ki je različen od nas po obleki in po vedenju. Nima družine, družina smo mu mi vsi. Živi v samskem stanu po Kristusovi besedi, da nihče ne more služiti dvema gospodoma. Zato ne deli svojih moči med Bogom in svetom, med lastno družino in človeško družbo. Le Gospodu hoče služiti in ljudstvu. Od vseh strani prihajajo ljudje k njemu, da jim je svetovalec in sodnik. On sprejme novorojeno dete, on spremlja utrujenega popotnika k zadnjemu počitku. On bla-

goslavlja zibelko in krsto, brez njega ne najdemo sreče ne na zemlji in ne v večnosti. Otroci in odrasli ga ljubijo kot duhovnega očeta. Dan na dan je vodnik srcu, ki je zašlo na krivo pot. Premožni mu izročajo milodare, sirote pa, ki jih je v srcu sram revščine, sprejemajo na tihem iz njegovih rok podpore. Nihče ne more toliko dobrega storiti kot on. Iz njegovih ust govori evangelij. In ker dobi v evangeliju pravi odgovor o pravi potrebi, najdejo vsi nesrečniki v svojem dušnem pastirju govorečega Zveličarja, ki jim pravi: kdor posluša Jonasa, posluša Gospoda samega. Jonasa ne zadržuje ne burja, ne dež, ne mraz, ne vročina, ne snežni zamet, ne dolga pot, ne kužna bolezen, da ne bi šel z zakramenti umirajočih tolažit. In ko minejo leta in se približa tudi njemu smrt, je dovršil življenje, ki ga je bilo vredno živeti.

Nekaj podatkov o Partizanu iz okrajev, ki sodelujejo na zletu:

Okrajna zveza	društvo	članov	lastnih domov	lastnih telovadišč	vaditelji
Gorica	15	1.844	4	4	88
Kočevje	7	1.859	2	3	22
Koper	10	1.374	4	1	77
Kranj	11	2.060	10	7	65
Ljubljana	47	9.073	29	24	258
Postojna	9	2.148	3	4	33
Radovljica	16	3.348	10	9	102
Sežana	4	367	—	1	11
Tolmin	6	913	2	2	35
Skupaj	125	24.343	64	55	691

funkcionarji

predsednik
tajnik

Mirko Remec
Viljem Plesničar
Tone Čuk
Andrej Arko
Črtomir Kolenc
Franc Vidmar
Janez Ogorelec
Dušan Feldin
Jože Pavličič
Franc Borko
Boris Jurca
Zorka Drožina
Rudi Finžgar
Janez Marinček

načelnik
načelnica

Karlo Vončina
Antonija Kofolj
Ladislava Goršič
Ančka Gojanovič
Marjan Žerjal
Zora Ličen
Marjan Košak
Ana Anžman
Franjo Smole
Zdenka Kruhar
Janko Prinčič
Saveta Prinčič
Tone Antončič
Silva Manfreda

Množica velikih in majhnih ladij, rjavih in črnih brodarjev ter nosačev v haljah, dolge vrste ravnih ulic, leseni hodniki v hišnih nadstropjih, v pritličju vse polno prodajalnic, po cestah mnogo kričečih barantačev, nad plitvimi strehami vihraje zastave raznih konzulatov. Taka bi bila približna podoba te obmorske naselbine, kjer žvenketajo angleški šterlingi, francoski franki, ruski rublji in turške lire. Tu je hrumenje narodov, sestanek vsakovrstnih plemen in babilonska mešanica vseh jezikov.

Pred odhodom je Jonas izročil nekemu čolnarju več razglednic s prošnjo, naj jih odda na pošto. Mož je pokazal svojo desno roko, češ naj mu jo odseka, če ne bo izvršil naročila. V domovini Jonasa je navada, da si pri pogodbah in kupčijah podasta stranki desno roko v znamenje medsebojne

zvestobe. Orientalci so v tem oziru dosti bolj strogi. Oni imajo dano besedo za tako sveto, da so pripravljeni izgubiti roko, če bi ne izpolnili tega, kar so obljubili. Gotovo ima tudi običaj seganja v roke prav tisti pomen.

Pravimo, da volna diha, kar je v prenesenem smislu res. Vlakno se razteza in krči, čeprav je že prenarejeno v jopico. Prav zaradi te lastnosti so volnena oblačila elastična in zato tudi topla. Imamo pa več vrst volne (že ena sama ovca ima deset vrst volne.) Poznamo kratko volno, nakodrano in štrenasto. Dalje imamo nategnjeno volno, pa razčesano in v dolgih vlaknih. Če nosimo pulover iz kratke volne, se posamezna vlakna uničijo, ko jopico oblačimo in slačimo, in je volna polna kosmatincev. Če pa imamo boljšo volno iz daljših vlaken, se jopica lepo obdrži in se ne napravijo kosmiči. Kosmiči se na površini skodrajo in tvorijo kroglice. To je pa spet dobro. Kakor hitro se umazanija sesede na volno, jo volna izliči. To lastnost imajo tudi umetna vlakna.

Jonas se je vrgel na ozko železno posteljo in razprostrl roke, v ustih je držal cigareto, iz katere se je vil navpičen trak dima. Okno male hotelske sobe je bilo odprto, skozenj je vdiral hrup s ceste.

Jonas je bil koščen, rdečelas dolgin, trenutno v samem slipu. Na koničastem obrazu, ki ga je bila sama brada, nos in čelne kosti, je bilo videti kapljice potu. V neenakomerni svetlobi je bil videti mnogo starejši kakor enaindvajset let.

Na stolu je bila obleka, pas z naboji in pištola s koščnim, zglaženim držajem. Na mizi je stala na pol prazna steklenica whiskyja.

Smešno, je pomislil. Smešno, da ni bil živčen, da ga ni bilo strah, da sploh ni občutil ničesar. Vedno je imel take in podobne občutke, ki bi to pot morali biti še močnejši, saj je bil v Gold Cityju in Bob Wilkes ni bil daleč.

Vzel je cigareto in jo spustil na tla, kjer se je smodila in napravila nov madež. Sedel je v posteljo, segel po steklenici in si nalil v dlan nekaj whiskyja. Peklo ga je, srbečica je popustila.

Njuorleanški kvartopirec je bil edini, ki se ga je bal. Videl ga je ubijati in nagonsko je vedel, da ga edino Wilkes lahko prehititi.

Jonas se ga je vedno izogibal. Če je prišel v mesto, kjer je bil na delu Wilkes, je takoj obrnil avto. Bolj spoštovanje kakor strah. Jonas je zavrnil vse ponudbe. Revolveraš tvega marsikaj, a le takrat, če ima več kot polovico možnosti za uspeh. V večini primerov je bilo tako. Pri Bobu Wilkesu so bili upi za oba enaki.

Jonas je zavihtel noge s postelje in odložil steklenico. Dopovedal si je, da je neumen, ker se je prejšnji večer zapil. Širokoustil se je in hvalisanje je pomagalo lastniku lokala, da ga je pridobi za načrt. Ni vedel, za koga gre. Potem mu je povedal, da mora ubiti Boba, ki je počasi upropaščal njegovo igralnico.

Z denarjem, ki bi ga dobil za uboj, bi Jonas lahko opustil ta posel. Morda je imela Gillian prav. Če bi še naprej počenjal isto, bi umrl mlad. Z denarjem si bo kupil zemljišče in se naselil. Biti mora previden in čim hitreje potegniti.

Vstal je s postelje, visok, ozkih ramen, pobral je s stola zmečkane in umazane hlače in zlezal vanje, oblekel si je svetlo modro srajco, stopil k razbite-mu ogledalu, si zapel gumbe in se zazrl vase.

Zazrl se je v svoj obraz. S prsti si je počesal rdečkaste lase, šel nazaj k postelji in sedel na rob. Noge je stlačil v škornje.

Obrisal si je dlani; v njem se je spet prebudil stari občutek in ga popolnoma prevzel, prevzela ga je živčna napetost, ki ni popustila, dokler ni bila stvar opravljena. Tako se je počutil mnogo bolje. Stopil je do stola, pobral pas za pištolo in si ga pripasal, ugasnil je luč.

Glavna cesta je bila polna ljudi. Po njej je grmel kamion z bencinom. Jonas se je prerival med ljudmi, dokler ni prišel do velike pivnice. Za trenutek je počakal in zavrnil pištolo v toku. Zajel je sapo in razširil ramena.

Prostor je bil osvetljen. Vlekla se je dolga točilna miza. Na desni strani so bili trije. Jonas je videl Wilkesa, zatopljenega v poker, ter si jel ogledovati može. Pogled mu je zdrsnil preko sosednjih miz na balkon, ki je tekel v zadnjem delu nad pivnico. Študiral je množico ob točilni mizi, a ni našel tistega, ki ga je iskal. Wilkes je imel včasih najetega revolveraša, če je igral na nevarnih mestih in se je bal strele v hrbet. Pretkan, zavaljen, prekanjen morilec zavaljenega obraza in tankih brčic. Jonas se ni mogel spomniti imena.

Zadovoljen, da je našel Wilkesa samega, se je Jonas zrinil med zgnetenimi možmi in dekleti, ki so pili in se smejali. Nekaj se jih je zazijalo v visokoraslega, slokega moža v umazanih škornjih in mokrih, ozkih hlačah, s palcema zataknjenima za pas.

Ko je šel mimo neke mize, je ena od žensk dejala:

»Jonas.«

Jonas je stopil do druge mize, kjer je sedel lastnik lokala. Jonas ni niti pogledal lastnika lokala. Nikogar ni pogledal razen Boba Wilkesa pri igralni mizi. Čutil je, da mu žila zelo hitro utripa, drobovje v notranjosti se mu je hotelo zavozlati. Palca sta mu zlezla izza pasu, desnica je visela nad ročajem pištole.

Pet metrov od Wilkesa je obstal. Wilkes ga je opazil. Sunkoma je vstal. Stol je zletel daleč proč.

Ljudje v neposredni bližini so se vznemirili, nemir se je prenesel v ostale dele lokala. Jonas se je nagnil naprej. V spominu so se mu zvrstile slike osemnajstih podobnih položajev.

Cisto tak je kot vsi drugi. Nič drugačen ni. Opazoval je Wilkesa, kako je stal, odmaknil se je od mize in se pripravil. Spomnil se je pripovedovanj o njem in o možeh, ki jih je pobil.

Wilkes je bil visok, koščen, vendar ne tako visok in koščen kot Jonas. S svojim frakom, orlovskim nosom in svilnatimi obrvmi nad modrimi očmi je vzbujal gosposki videz. Imel je ozek, lisičji obraz, na ustih pa večen smehljaj. Njegovi roki sta bili majhni, nežni, negovani. Šinili sta pod frak proti toku s pištolo.

»Torej si spet na delu,« je rekel Wilkes.

Tudi Jonasovi roki sta se zganili. Vedel je, da ga je ubil.

Slišati je bilo strel, iz stare Jonasove pištole se je vrtinčil dim. Videl je staro, bleščečo se Wilkesovo pištolo. Wilkesovi prsti so se razklenili in pištola je zdrsnila na tla. Jonas je slišal, kako je zaropotala, za trenutek se ga je lotila omotica.

Wilkesove modre oči so se razširile, poteze so se spremenile. Koleni sta se mu zmehčali, telebnil je na obraz.

Človek je že zdavnaj sanjal o tem, da bi si priredil stroj, ki bi se gibal kar naprej, ne da bi ga kaj priganjalo ali poganjalo, da bi se večno vrtel in še poganjal druge stroje, da bi bil pač večno gibalo ali perpetuum mobile. Žal pa te zamisli ni mogoče uresničiti. Zakaj ne? Na zemlji ima vse, kar se giblje, tudi svoje izgube zaradi drgnjenja ali trenja.

Sicer smo se medtem že naučili izdelovati stroje, ki vsebujejo neznansko visoko stopnjo učinkovitosti in ki jih motijo le najneznatnejše motorne izgube. Taki stroji spreminjajo vso svojo silo v delovanje in nimajo skoraj nič delovnih izgub. A če bi se nam resnično posrečilo zgraditi stroj brez slehernih tornih ovir, pa to le še ne bi bil perpetuum mobile. Saj bi moral biti tak stroj, ki bi več proizvajal, kakor smo mu pa dali energije. To je pa utopija — sanje.

»Moja kad s kislino ni seksualni zločin, pa čeprav mislim, da za njim tiči seksualnost. Zato upam, da me boste počakali.«

Odšla sta naravnost k avtomobilu in Jonas se je odpeljal v Pariz. Vozil je tako, da je Terelliju zastajal dih, zraven pa je kot dež govoril o svojem delu.

»Kam boste šli nocoj?« je vprašal Jonas.

»To bo odvisno od tega, kako bom opravil v neki hiši v ulici Jacquesa Duluda.«

»Ni treba,« se je zahvalil Terelli. »Raje uporabite avto za kaj drugega.«

Terelli je odkimal: »Ne vem, če je bila ona. Žrtev smo našli v kadi polni žveplene kisline.«

»Jaz pa sem mislil, da je najbolj nevaren denar,« je rekel Jonas in srknil po žirek konjaka.

»Dober dan,« je rekla. »Ne poznam vas, toda madame Kleber mi je rekla, da ste prišli in da bi radi govorili z mano.«

Jonasu se je zdelo, da dekle ni nič posebnega. Res je bilo takoj videti, da je kultivirana in prefinjena. Imela je lepo grajeno telo, z dolgimi stegni in vitkim pasom.

»Ali je imel kakega sovražnika?«

»Ne vem. Mislim, da ni bil človek, ki bi jih lahko imel.«

Jonas ji je ponudil cigareto.

»Koliko vas je stal?«

»Ničesar ne vem.«

Obstala je pred tablo MA, potrkala in čakala. Potrkala je še enkrat. Čez nekaj trenutkov so se vrata odprla.

Cherry Gowers je vsa zaskrbljena stopala po pločniku v ulici Felix Foulat. Na ulici je bilo vse polno ljudi in večkrat se je morala prebijati skozi goste gručice. Ko je stopala mimo bifeja, se je zazrla noter. Mali črnčki so krvaveli iz ust.

Naslednji dan je Jonas zgodaj vstal. Skuhal je čaj in ji ga nesel v posteljo. Cherry Gowers je še napol spala.

»Se en fantastičen sklep.«

»Pravi, da ne, pravi, da pozna Nicka Manchipa.«

»Če bi bila tako radovedna, bi vedela mnogo več, kot vem.«

»Da,« je rekel Jonas. »Bržkone kak norec.«

Jonas je nekaj časa molče opazoval obiskovalce, ki so stali na pragu.

»Hej, čujte,« je vzkliknil.

Jonas je šel čez prag kot tank. Pogledal ga je tako, da so mu šli mravljinici po hrbtu. Obrnil se je in rekel. »Saj sem Nicku o vsem natančno pripovedoval.«

»Da,« je rekel Nick Manchip. »Vi ste gentleman.«

»Pokonci,« je rekel Jonas.

Bil je precej visok. Lase je imel že nekoliko osivele. Tudi sicer se je zmeraj obnašal tako, kot bi bil v sodni dvorani.

Nick je zaječal, se preganil kot žepni nož in se opotekel.

»Kaj hočeš reči s tem?« je rekel Jonas.

»Da,« je rekel Manchip. »Tam je nekakšen velik stanovanjski voz.«

Jonas je hitro prebrskal njegove stvari. V kovčku so bile tri obleke iz zelo finega blaga, narejene pri Sonninu v West Endu, zelo drage srajce, kravate in perilo. V kovčku je bilo tudi nekaj knjig. Dve o umetnosti, ena o pohištvi, dva ali trije broširani romani in nekaj pornografske literature.

»No, prav,« Cherry Gowers je pobrskala po torbici. »Nimam ga več. To je bilo v Neuillyju.«

»Nikakor ne,« je rekel obiskovalec. »Mar mislite, da sem zaradi tega prišel čez kanal?«

»Ah,« je zadovoljno vzkliknila Cherry Gowers.

»Ne verjamem, žrtev smo našli v kadi polni žveplene kisline.«

V srednjem favnističnem področju se pojavlja v spodnjem malmu več grebenske favne kot v južnem področju, medtem ko hidrozoja ni. To področje je ni šelf, ampak neke vrste greben, ki ga grade korale. Pridite jutri. Genus: Hudsonella nov. gen.

»Mislite, da se sliši to bolj prepričljivo?« je vprašala Cherry Gowers.

Dragi Jonas,

prišel je neki angleški policist in zdi se mi, da bodo v to zgodbo vpleti tudi tebe. Zažgi vse dokumente, predvsem torbico iz kačje kože. V zadnjih letih prejšnjega stoletja je bil šampanjec resnično zlat.

»Razvozljali smo vse do šampanjca,« je rekel Jonas. »Ker je ostala samo ta steklenica skrivnost, predlagam, da jo razbijemo.«

»Tukaj je Jugoslavija,« je rekla Cherry Gowers.

Jonas je za trenutek vstal.

»Mimogrede,« je rekla Cherry Gowers, »tvoj prijatelj ti je dal napačen naslov. Nobenega para ni bilo, ki bi ustrezal tvojemu opisu, in seveda ju ni bilo niti na hotelskih prijavnicah.«

Tu v predgorju je zemlja posejana s kamenjem. Treba jo je obdelovati z motiko. Sužnji gredo v dolgi vrsti, kakor gredo vojaki v boj. Zrasli so pod

različnim nebom. Nadzorniki na konju jahajo ob strani. Z vseh koncev sveta so prignali ljudi, ki vihtijo motike na ukaz. Vsi so si tuji med seboj. Neusmiljena usoda je naredila iz njih brate v tujini. Vsi imajo obrbite glave, da ne bi lasje prerasli žiga. Zrasli so pod istim nebom. To so črni ljudje, črnici. Ne govore, temveč sikajo kot netopirji. Jedo kače in kuščarje. Tam se potikajo velikanske kače in velikanski sloni. Tam živijo bivoli, ki imajo do tal zavite roge. Kadar se pasejo, morajo hoditi ritensko, da bi se jim rogovi ne zapičili v zemljo. Tam je steber, ki podpira nebo. Sleherno jutro hite ljudje na trg. Tam žive ljudje s kozjimi nogami in enooki. Zjutraj se skrijejo pod zemljo. Takrat se ne smeš obotavljati. Medtem ko mravlje spijo, prebivalci tiste dežele sedejo na velblode in se takoj napotijo nazaj. Ne smejo se muditi. Mravlje pritečejo izpod zemlje in hite za sledjo. Ni je hitrejša živali od te mravlje.

Stoletja so ljudje mislili, da je zemlja pokrita z nebom, kakor da je nanjo poveznjena skleda. In tedaj so se začeli nebni robovi odmikati od zemeljskih robov. Nebo se je odtrgalo. Zemlja je obvisela v zraku. Nebo je bilo spodaj, pod nogami.

Vsi so ostrmeli. Najbolj osupli so bili tatovi. Bili so izvedeni zlatarji in so mislili, da ga ni človeka, ki bi mogel odkriti v zlatu primes srebra.

»Kako lep fant, Jonas, kje si ga odkril? Kako lep fant! Ta je Agnes, ta je pa Evelina. Kako lep fant.«

Če se prvi dan v mesecu Nisani sonce pomrači, bo umrl kralj Akada. Če se prvega v mesecu pomrači, a bo zahodna zarja rdeča, in če bo istega dne mrknila luna, bo v tem letu umrl kralj. Če bo mrk enajstega dne, bodo barbarska krdela opustošila deželo, ljudje se bodo hranili s človeškim mesom. Če bo mrk dne devetega Tamuza, bo Ištār poslala na zemljo plin.

»Kupila ti bom tigra, da boš delal kipe. Znaš voziti letalo?«

Iz zemlje rasejo drevesa. Drevesa požira ogenj. Iz ognja vstaja dim, para, ki uhaja v zrak. Iz pare nastaja voda. Iz vode nastaja zemlja, ki se useda na rečno dno.

Vsak planet je pritrjen na prozorni krogli. Krogla je v drugi krogli, druga krogla v tretji, tretja v četrti.

»Mlad si, Jonas.«

1. Delavci in študentje morajo biti opremljeni s preprostimi obrambnimi sredstvi, kot so čelada, ruta, smučarska ali motoristična očala.

2. Med zborovanjem ali sprevedom ni dovoljeno tolerirati agente UDBE, pa čeprav so med publiko ob sprevedu.

Če policija nenadoma napade, bodisi na konjih, peš ali z vozili, je potrebno sledeče:

1. Za vsako gibanje je posebna krogla.

2. Prva nese planet nazaj, v tisto stran, kamor se premikajo zvezde.

3. Druga ga nese naprej.

4. Tretja ga dviga.

5. Četrta ga spušča navzdol.

6. Sonce in luna imata po tri sfere, zato se ne gibljeta nazaj. (Toda ko bi bilo tako, bi se zvezde

oddaljile od zemlje, kot se drevesa in ladje odmikajo od ladje.)

7. Iz zemlje rasejo drevesa. Drevesa požira ogenj. Iz ognja vstaja dim, para, ki uhaja v zrak. Iz pare nastaja zemlja, ki se useda na rečno dno.

Zadnji dan je prišel in minil. Zvečer je šel Jonas že po deveti uri spat, ker je nameraval zgodaj zjutraj odpotovati. Zbudilo ga je ostro trkanje na vrata: »Kaj je?«

»Hughi Lenox želi govoriti z vami,« je rekla Mary. »Hotela sem ga odpraviti, toda na vsak način hoče govoriti z vami.«

Jonas je skočil iz postelje. Hughi Lenox je stal ob zadnjih vratih. V kotu je čepela Matte, vsa blede, bosa, oblečena v samo nočno srajco. In Rab Lenox je ležal iztegnjen na tleh, s krvjo na ustih.

»Grde ženske,« je rekel Jonas in se stresel od začudenja.

Starec je ponovil svoje vabilo. Šel je skozenj in se obrnil proti trojici.

»Mogli bi loviti rake,« je predlagal Jonas.

»Mačji vid ima pomanjkljivosti,« je rekel Terrelli, »slabo razlikuje barve.«

Medtem ko sem se sprehajal s kraljem po obsežnem parku pred vilo, je pristopil vojvoda Aquarone, ki mu je javil, da se je zadeva malo zapletla. Cerica mu je sporočil, da ne bo mogoče pobiti Jonasa pred ograjo vile. Zato prosi, da bi ga lahko pobil na dvorišču pred vilo. Kralj se je namrdnil in le godrnjaje pristal.

Informacijske pisarne so:

a) v Škocjanu v pisarni podjetja »BOR« — telefon 31 457

b) glavna pisarna bo v Piranu v zgradbi občinskega komiteja ZK (v pristanišču) telefon 21 776 in 22 535

Nekaj jekleno hladnega je dečka prisililo, da se je podredil njeni oblasti. Počasi se je slačil, ampak slekel se je. Kakor živa lutka, je pomislila Kamila. Nato je z njo stekel v kopalnico. Umivala ga je, s krtačo mu je drgnila nožice. Jonas je v kad spustil rumen parnik in se igral: »Vidiš kako gre, ha, vidiš? Poglej, kako sem že velik, vidiš? Vidiš, kako sem že velik?«

Za Goyo je značilno, kako prikazuje delavca: zmeraj ga kaže nekako izoliranega, brez imena. Najprej kot ponesrečenca, kot človeka, ki je s svojim delom izpostavljen nesreči. Potem nam ga pokaže razgibanega, v ritmu. Prvi parni stroj. Poleg omenjenih Goyevih slik bi mogli navesti celo vrsto podob, ki natančno dokazujejo, da bodo na koncu rasle rože.

Sarkofag je bil skoraj popolnoma pokrit z zemljo. Meril je 2,5 krat 3 metre in je bil iz težkih lesenih klad... Več skrbno vloženih plasti iz kož in slamnatih otepov je ščitilo vsebino groba pred vlago. Arheologi so morali odstraniti še več plasti, da so se pokazala štiri trupla. En sam mrtvec je zavzemal polovico. Trupla so bila skrčena, s kolena na prsih. Tri so ležala na živalskih kožah, ki so bile razpete na lesenih okvirih. V grobu je bilo poleg drugih podatkov še mnogo svetilk in kopij. Obraz enega izmed njih je krasil obesek iz korejskega jantarja.

Kamila je sanjala razodetje svoje čudne usode. Bodisatva, ki je čakal na resnico v svojem naslednjem utelešenju, se ji je prikazal v sanjah v obliki slona s šestimi okli in ji prebodel desni bok s temeljskim odsevom. Šlo je za zvezdo s šestimi žarki, ki je priletela kot meteor in je imela v sredi belega slona s šestimi okli.

»Kako se imenujete?«

»Maršal Osupa,« je odgovoril temnopolti.

»Jaz pa,« je rekel plavalasi in se nenehno igral s finskim bodalom, »sem pooblaščenec finske revolucionarne stranke. Ime mi je Mulajsun.

»S čim vam lahko postrežem?«

»Ne bom se precenjeval,« je rekel Jonas in ga pogledal s svojimi modrimi očmi.

Njegova mati je o tem zapisala: »Jonas zatrjuje, da sta ga izmed vseh, ki jim je razložil svoj finančni sistem, razumela samo dva: kralj Sicilije in moj sin.«

Ledeniki mirujejo. Za nastajanje ledenikov so potrebni sneg, nizka poletna temperatura, stalne padavine. Sneg, ki dalj časa leži na mestu, se spremeni v led. To se godi predvsem pomladi in poleti, ko voda pronica v globino in se sneg topi. Pri tem se zaradi nizke temperature v globini, predvsem ponoči, spreminja v ledena zrna, ki se pri pravem ledeniku spremenijo v enotno ledeno maso, vse skozi zalito in zamrznjeno.

»Tu Hardy,« je rekel poveljnik s svojim hripavim glasom. »Odhajam, pa sem mislil, če bi morda rad še kaj.«

»Mnogo sem premišljeval, pa mi ni nič pametnega padlo na misel.«

Naenkrat so se mu oči zablistale, ko je opazil, da je uporabil pretekli čas.

»Kljub temu hvala, Anderson,« se je zahvalil Hardy in pogledal po sobi. »Neka mešanica. Petrolej je vmes.«

Led živi. Oguli in opraska skale. Najbolj znane oblike so venci čelnih moren. Tokovi odnašajo s seboj material, ki ga nosi led na sebi.

»Ste videli napadalca?«

»Ne, obraza nisem videla. Imel je masko in klobuk.«

»Kaj pa glas, vam je kaj rekel?«

»Ne, videla sem ga samo za trenutek, takrat, ko je vrgel bombo.«

»Razumem, gospa.«

Sloviti atenski vijoličasti somrak se je mehko spuščal na mesto, ko sem s prijateljem Grkom odhajal iz hotela. Vse Atene so bile na ulicah in kričavi glasovi pouličnih prodajalcev, ki so ponujali spužve, pecivo, posuto s sezamovim semenom, in loterijske srečke, so kot za stavbo tekmovali s hrupom mesta.

Mesto je bilo mnogo modernejše, kot sem pričakoval, in to sem tudi dejal:

»Kaj se je zgodilo s starimi Atenami?« sem vprašal prijatelja.

»Bliže so, kakor si utegneste misliti,« je odgovoril. Popeljal me je v novo poslovno hišo, zgrajeno iz jekla in stekla. Stopila sva iz prostorne veže po stopnišču navzdol in se znašla v dolgem hodniku. Ob eni strani hodnika se je vlekel kake štiri metre visok star zid. Ničesar ni podpiral in

očito ni imel kaj opraviti s poslopjem. Hrapavi kameniti bloki, iz katerih je bil zidan, so bili čez meter dolgi in pol metra visoki.

»Hoteli ste videti stare Atene,« je rekel grški tovariš. »Glejte, to je del starega mestnega obzidja. Buldozerji, ki so kopali temelje, so ga odkrili. Delavci odkrijejo skoraj vsak dan kaj novega. Vaze, kipe, mozaike.«

Grkom dolgujemo besede geometrija, geografija, biologija, fizika.

»Lepotec,« je zaklical Turnbull.

Roger West, ki je sedel za mizo, se je obrnil proti vratom.

»Samo trenutek,« je rekel Roger.

Moral je mimo štirih drugih miz, preden je prišel do vrat. Turnbull ga je čakal na hodniku. Bil je močan, visok človek.

A, B, C opravljajo določeno delo. A napravi v eni uri toliko, kolikor B v dveh. Koliko časa je še potrebno sonce?

A, B in C kopljejo jarek. A izkoplje v eni uri toliko, kolikor B v dveh, razen tega pa bo sprejel vsak član še eno umetniško barvno reprodukcijo v velikosti 50 krat 70 cm.

Jonas nima navade pošiljati kovčkov v prtljažnem vozu, toda tokrat si je rekel: »Vozil se boš kot gospod, kovčke ti pripeljejo prav do vlaka, pri presedanju pa izskočiš iz vlaka kot metulj.«

Mama se je takoj ustrašila, ko sem telefoniral po denar. Zdelo se ji je čudno, zakaj rabim toliko denarja. Rekel sem, da za knjige in da bom šel na festival v Pesaro. Rekel sem ji, da so gledališča draga, čeprav nisem hodil dosti v gledališča. Vprašala me je, če so me okradli. Ne verjamem, da si je mislila, za kaj gre. Dolgo sem izbiral, preden sem jo izbral. Potem sem šel h Carli, v njeno trgovino v ulici Fabio Tacchi. Skrajšal sem si lase. Vsak policijski prefekt bo rekel, da ne more biti resno, če vnaprej dajem podatke, zato pa tudi dajem te podatke.

Jonas se je premaknil, ker mu je šel dim v oči. Medtem je Terelli odprl blagajno v steni in vzel iz nje nekaj knjig, jih vtaknil v veliko aktovko in zaprl blagajno in aktovko. Jonas se je vrnil. Bil je videti brezhiben, kot po navadi.

»Odlično,« je rekel Terelli, »pojdiva domov.«

Jonas je še eno uro delal, potem se je odpravil v majhno zajtrkovalnico. Tam sta se dobila z miss Roy.

»Si danes ujel prijatelja knjig?«

»Pobrisal nam jo je,« je žalostno priznal Jonas.

»Nekega našega moža sem poslal za njim.«

»Kaj pa je?« je vprašala miss Roy.

»S tabo hočejo govoriti.«

»Je pri telefonu Terelli?«

Jonas je prijel slušalko.

»Res sem prijatelj,« je odgovoril glas po telefonu.

»To lahko razložim jaz,« je rekel Terelli. »Verjetno boste mislili, da sem nor, toda poskušajte me prav razumeti. Zdaj, ko se je Vanity vrnila, vam lahko povem, da sem jo jaz prosil, naj se umakne v tisto kolibo.«

Povesil je glavo, kot bi pričakoval kazni.

»Tako torej,« je mirno odgovoril West. »Ali je bilo to že po tistem, ko ste našli miss Roy mrtvo?«

»Da.«

»In zakaj se vam je zdelo to potrebno?«

»Hotel sem ji prihraniti zasliševanje, identifikacijo, nenehno nadlegovanje novinarjev in podobno. Saj ne bi mogla nič pomagati in vse, kar smo videli, sva lahko povedala Jonas in jaz. Veste, ona je otrok naše družine.«

»Ali ste jo poslali stran, ker ste se bali, da se bo tudi njej kaj zgodilo?«

»Moj Bog, ne. Če bi samo pomislil na kaj takega, bi je prav gotovo ne pustil same.«

»Kaj pa misliš o dekletu?«

»Če me sprašujete kot moškega, sir, še nisem videl lepše ženske. Toda kot vrtnar mislim, da je zelo prestrašena.«

»Kaj ti ne bi bil?«

Jonas je pokimal. »Seveda, sir. Toda zdi se mi, da jo je strah predvsem zato, ker ve, kdo ji je ponudil čaj.«

Nastopila ni le istočasna levitev obeh sten, temveč so se zaradi učinkovanja celo na nedorasli ličinki ob levitvi pokazali znaki, ki so sicer značilni le za doraslo žival. Njihov pomen se je še bolj objasnil, posebno ko je uspelo povečati njihovo število. Gosenica se je kmalu prenehala hraniti in namesto da bi se levila, se je žival predčasno zabubila v bubo. Tako se je uresničil sen številnih zbirateljev žuželk — uspelo je umetno vzgojiti orjaške oblike hroščev, metuljev, paličnjakov itd.

Glavo je imel kot moj bratranec François. Z roko se je držal za vrata. V kotu je bil sesalec za prah.

»Boš,« sem rekel, »boš resen, če te gledam, posebno zdaj, ko je jesen.«

»Ne bom se pustil slikati, tudi če me ubiješ,« je rekel skozi zobe.

»Nikoli še nisem slišal, da bi se dala narediti polica brez lesa,« sem rekel, »kladivo rabim!«

»Kladivo, slišiš?«

»Hej, pobalin!«

»Ne gre za to, da bi se upiral, Jonas,« je rekel.

»Od pisateljevanja,« sem rekel. »Tvoja mama bo prva, ki bo kupovala knjige, ker je pokvarjena ženska. Zaslužil bom toliko, da bom lahko najel morilca, ki te bo ubil.«

Izvažamo maslo, les, baker, elektroenergetske stroje, koruzo, volno, gradbeni material, baker, ladje, tricikle, vagone, sol, vreče, papriko, turbine, Pony kolesa, marmelado, denarnice, šotore, kovčke, divane, natrijev bisulfat, sladkor, perutnino, steklo, gumo, plin, barve, stole, mleko, vesla, ključavnice, cigarete, spominčke, knjige, redkvice, prednapeti beton, vato, češnje, vilice, otroške vozičke, galico, roto papir, pete, zložljive postelje, ure, vžigalice, kroglice za balinanje, koše, stative, polže, jadrnice... one question why go all the way to Yugoslavia to film him when there are plenty like him here.

14. aprila 1969 ob 14.30 se bomo zbrali na Trgu revolucije. Delavski razred naj se toplo obleče. Če bo kdo vprašal, kje je Jonas, naj delavski razred reče tam. Ob 14.35 naj se delavski razred posede. Na oko naj si natakne mašni gvant. V temi naj

začne tipati po obloženih kruhkih. Ob 14.40 se bo zaslišal žvižg. Delavski razred naj se dela, kot da ni slišal tega žvižga. Tako bo ob 14.41 14. aprila 1969 30.000 kosov delavskega razreda počesano po svojem bližnjem.

You tell. We make. Portrait Jonas. Portrait Cohn-Bendit. Map for Vasco da Gama. Manuscript for Meester William. Charm for Tutankhamen. Doll for Hans Bellmer. We make drawing, collage, words, painting, magic, fumage, frottage, feelies, for 2s. 6d. Per half hour we make. We will make things for you. You tell us. We make for you alone. We make almost anything except and including babies. For real. No con. No crap.

Tukaj je Jugoslavija.

Občutil je, da leti skozi prostor, da se je avto zaletel ter prekopicnil z zidom, skozi zid, da je padel navzdol kot igrača in da ga je vrglo iz njega.

Pritekla je množica. Od tam, kjer je ležal, je slabotno slišal, kako ljudje tečejo. Lahko je razbral njihovo velikost in starost iz šuma njihovih nog, ki so tekle prek njegovih nog, ki so tekle prek poletne trave in obrabljenega pločnika.

Iz neke stranske ulice je pridrvel kamion. Začutil je njihove bežeče korake. Avtu so se vrtela kolesa. Zavalil se je na pločnik in z ušesom na asfaltu obležal in poslušal, kako se mu približujejo.

Jonas je pridrvel v sobo.

»Hočem zdravilo za svojo bolno mater!« Govoril je v grobem, težko razumljivem dialektu Levenforda. Imel je medalje za rokoborbe, sabljanje, boksanje, govorilo se je, da je bil svoj čas šampion v dviganju uteži. Pot mu je lil v brado, predzadnji udarec ga je prevrnil in še ni zajel sape. Ležal je na leseni postelji, oblečen v ne preveč snažno srajco s slovitim šalom okrog vratu, s športnim časopisom na eni strani in zavojčkom Woodbines na drugi.

Jonasove mlečne oči so ga pogledale izpod ne navadno svetlih obrvi.

»Jonas,« sem ponovno rekel, »pojdi dol. To so moja jabolka.«

Vrgel sem kamen, ki je topo udaril v meso.

Zgrabil sem eno izmed njegovih bosih nog in ga začel vleči. Jonas je omahnil med prasketanjem vej in listja.

Vtaknil je nogo med moja kolena in me s pestjo udaril v oči. Zgrudil sem se na travo. Sklonil se je in me pritisnil s koleni. Izza srajce je potegnil jabolko in ga začel jesti. Vtaknil je prst v čeljust in odmaknil jabolko, ki se mu je zataknilo med zobe.

»Ni mi padlo na um.«

Miss Roy je sedela na kanapeju, rahla rdečica ji je pobarvala lica. Rekla je:

»Rufus je bil maček, velik rumen maček, ki je sestrama pripadal v isti meri.«

Naslednji dan je lilo kot iz škafe, tako da ni bilo mogoče igrati niti tenis niti golf.

»Če ne prekliče, kar je rekel,« je zakričal Terrelli, »ga ubijem kot psa.«

Jonas se je naslonil na omaro in rekel:

»Niti v sanjah.«

Vrata so bila zaklenjena in Jonas se je brez pomislekov zagnal vanje. Poklical je druge, naj mu

priskočijo na pomoč ter takoj odpro vsa vrata in okna.

»Kakšen?«

»To pot je bil tretjič tukaj,« je rekel mož v baru. »Bil je pravi gentleman.«

»Ali je nosil šal?«

Kadar človek daje srebru obliko kupe, ustvarja zavestno. Mar ni riba podobna gozdni zveri? Večkrat vzamem s seboj oster nož in razparam kakšno žival, da si jo od znotraj ogledam. Njen hrustanec so to, kar so pri nas kosti.

Bil je bel. Na tleh je bila voda. Ograja je bila visoka približno me'er dvajset. Ob strani je stal sveže skrtačen konj.

»Jonas!«

»Bom, gospod,« je rekel Terelli in odprl oči.

Jonas je potežkal kruh, da bi videl, če mu lahko izbije zobe.

Truplo bom dal prepeljati v Nico. Če se jim bo zdelo škoda denarja za prevoz v Anglijo, jo lahko pokopljemo na tamkajšnjem angleškem pokopališču.

Med vožnjo sta moža zamenjala le malo besed. Jonasu se je dremalo. Terelli se je čudil, kako se more tako sprostiti med tako brezglavo dirko. Jonas je zaspal kot ubit.

»Ničesar drugega nismo mogli zvedeti, kot to, da je imel težak plašč.«

Gospa Jackson je privolila, da bo sodelovala.

»Gospa Jackson, že mnogo let imate, ali ne, gospa Jackson?«

»Gospa Jackson, podnevi je kazalo, da je podiranje dreves in ropot naših strojev preplašil živali po grmovju, kajti pustile so nas pri miru, toda sleherni večer, ko smo postavljali šotore, smo morali biti močno previdni, ali ne, gospa Jackson?«

»Gospa Jackson, dnevi so se zliвали v tedne, ko smo prodirali ped za pedjo. Krčili smo si pot, tako da smo podirali drevesa, z ostrimi noži smo sekali grmičevje, gradili mostove čez soteske ali pa z žerjavom tovorili naše stvari iz enega na drugi breg, ali ne, gospa Jackson?«

»Gospa Jackson, sleherni poldan se je naš kuhar izkazal v svoji umetnosti: kuhal nam je riž, riž in zopet riž. Seveda to ni bil samo riž, temveč meso, temveč grah, temveč tunina. Prijetno spremembo nam je pripravil pekari, ki ga je ustrelil eden izmed naših mož, ali ne, gospa Jackson?«

»Gospa Jackson, videl sem kraljevo galerijo slik Mauritshuis den Haag v srcu Haaga, blizu vladne četrti stoji ob lepem jezeru Hofvijveru majhna palača Mauritshuis, ki je eden izmed najlepših primerov klasičnega stavbnega sloga na Holandskem, ali ne, gospa Jackson?«

Jonas je zaprl oči. Zelel si je, da bi videl svoje trepalnice. Zelel si je Lamborghinija, rumenega, s črno črto. Zelel si je, da bi ga nosili kot majhno mrtvo muco.

»Gverila bo.«

Nekoč je živel kralj, ki je imel čisto majhno pišče. Drugi kralji so redili leve, slone, tigre, panterje in gazele, on je pa imel čisto majhno pišče.

»Veličanstvo, zakaj vam dela ravno to pišče takšno veselje?« so ga vprašali odposlanci njegovega veličanstva cesarja Mongolije.

»Otroci moji,« je rekel kralj, »to je moje pišče.«

Hitro zlezem iz postelje, oblečem hlače in že sem bil zunaj.

Sel sem v hladno jutro. Šla sva okrog hiše, mimo hleva na skedenj. Tam je bila linica, skozi katero se je odpiral pogled na polje, ki je vstajalo iz jutranje rose.

»Ali vidiš?«

Gledal sem skozi lino in ugibal, kam naj bi pogledal. V bližini je stal star hrast. V daljavi je bil večji jesenov grm. Na obzorju se je videl obris hriba, na katerem je žarela jutranja zarja.

V hipu, ko se je na dnu žarečega neba pokazal rob bleščeče sončne oble, sem vedel, da je enaindvajseti junij. Danes je enaindvajseti junij. Imeli bomo najdaljši dan in najkrajšo noč.

Dragi Tito!

»Kaj pa reke?«

»Reke niso škodljive.«

»Kaj pa stari udbaši?«

»Starim udbašem bomo kupili rože, to so naši prijatelji.«

»Jonas, ali imaš deklico?«

»To je neumnost, deklica je od nje, od deklice. Vsi naj se ljubijo med seboj, ptički, kruh in deklice.«

»Jonas, kakšne neumnosti pa govoriš, ali ne veš, da ne more biti nobenih otrok, če se ljubijo kruh in deklice?«

»Me ne briga, so pa drobtinice.«

Denimo, da hočemo zgraditi neko hišo ali pa — bolj enostavno — vrtno ograjo. Kamenje in opeko smo si že priskrbeli. To moramo med seboj povezati v trdno zidano steno in za to delo potrebujemo malto. Ta pa vsebuje apno.

»To vendar ne more biti razlog.«

»Razlog je veselje. Veliko veselje pa šele pride.«

»Torej boste pobili vse ljudi?«

»Pripeljal sem se z Lotus-Fordom v spremstvu lepih prijateljic in lepih prijateljev. Terelli si je prebarval lase. Daniele je imela dolgo ruto. Peljali smo se med prekrasnimi gozdovi, potopljenimi v rdečo barvo zarje. Ptički so čivkali in volan je čutil vsak namig.

»Jonas, videl sem 17.000 mrtvih otrok na enem kupu.«

»Nadaljujemo z delom. Nikar ne mislite, da počivamo in se zabavamo. Kdor me bo priganjal... Kupa sta bila dva. Mi bomo zbirali samo noge.«

Slavčkovo petje vsakdo zavzeto posluša. Le malokdaj se nam to primeri. A kadar se nam le nudi ta prilika, kar ostrmimo spričo prekrasnega žvrgolenja, gostolenja in ure trajajočega čarobnega petja. Zakaj je tako? Glasilke te ptice so posebno krepke in zato gostolijo tako glasno, da odmeva po vsej okolici. Odlični pevci iz vrst slavčkov zagostolijo tudi po 20 do 24 raznih kitic. Petje slavčkov se ravna tudi po okolici, kjer prebivajo. Petje slavčkov v eni pokrajini si je zelo podobno, v drugačni pokrajini pa prepevajo spet drugače.

Jonas je zaklical: »Terelli, dam ti jih!«

Terelli je splezal na ograjo, ne da bi se ozrl.

Papež reče: »V tvojih letih sem bil tudi jaz takšen.«

Jonas reče: »Sveti oče, ampak potem vas je minilo.«

»Bog ve, če me je minilo,« reče papež, »poglej, oblečen sem zelo nepraktično. Šele pri štirinasedemdesetih letih sem postal papež.«

»Tudi jaz jih imam štirinasedemdeset,« reče Jonas.

Papež se široko zareži in si popravi kapo. »Glej,« reče, »juha se nama bo shladila.«

Jonas reče: »Kaj vas briga.« Sreba juho in ga gleda s svojimi modrimi očmi.

Papež reče: »Druga jed.«

Jonas se začudi in reče: »Vaša svetost, ampak jaz še nisem pojedel juhe!«

Papež reče: »Ali nisi rekel, da se ti mudi. Kdor hitro je...«

Jonas reče: »Ne sprejemam nobenih darov. Juho bomo jedli tako, kot se juho je. Vi Italijani dosti prehitro migate z rokami. Od vaše svetosti človek nikoli ne bi pričakoval, da je kot v kakšni restavraciji.«

Papež reče: »Če pomislim, da imaš sončno zarjo...«

Jonas reče: »Poznam te trike. Rajši bi mi dali malo denarja, da si kupim Lamborghinija, rumenega, s črno črto. Rad bi videl tudi kakšne freske. Kje so zdaj te freske?«

Papež reče: »Jonas, zdaj jeva artičoke, pustiva freske.«

Jonas reče: »Ampak lepe rože pa imate. Ali vam jih je zalival Wittgenstein?«

Papež reče: »Omenil bi še poseben beton, to je železobeton. Rože same rasejo.«

Jonas reče: »Ali se tukaj lahko kadi?«

Papež reče: »Metaldehid, aldol, butandiol, butadien, buna. Tako izdelujejo avtomobilске plašče.«

Jonas reče: »Vse to vem. Denar!«

Papež reče: »Da bi preprečili požar, so v Evropi te izdelke posipali s smukcem. Kaj pa pri vas?«

Jonas reče: »Vse to vem. Denar!«

Papež reče: »Še eno vprašanje. Kakšen hrbet ima Bog, če se kadi pot?«

Jonas reče: »Kaj vas briga.«

Štiristo metrov južno od ekvatorja. Vročina? Še malo ne. Mraz je, čeprav se zdi to morda čudno. Ko se spuščamo po zasneženem pobočju vulkanov navzdol, vleče leden veter. Zdi se nam, da sploh nismo v Afriki. Nobenega gozda nikjer, vse naokoli le obsežne stepe, kjer raste med mlečkom in kaktusi tu pa tam kak kruhovec, kaka tamarinda, sikomora ali akacija. Tu so stepe, nad katerimi gospodujejo planine s snežnimi kapami in kjer prebivajo mazaji, pastirji, oboroženi z dolgimi sulicami in bahato okrašeni z zvenečimi železnimi zapestnicami. Tu so stepe, zatočišča levov. Tu je umeten raj divjih zveri.

Tu vidite Jonasa, ki s hitrostjo 50 km na uro drvi za avtomobilom obiskovalcev, pa samo za šalo. Ko se avto ustavi, zmagoslavno popraska po blatniku, se umakne s ceste in se ves srečen zlekne v visoko travo.

Tu vidite Jonasa, ki se pripravlja za napad. Z neverjetno vztrajnostjo sledi živali. V primernem trenutku plane z visoko dvignjeno glavo in se divje zakadi na žrtev.

Tu vidite Jonasa, kako se pase po rožah. Zatika si jih za oči, ušesa, vrat. Jonas rože je, dokler ne uvenejo. Meče jih po tleh in jih obrača. Pobija jih s taco. Včasih s taco odtrga kak list, da se naredi več prostora. Zlaga jih na kupe. Zatika si jih v nos. Včasih jih zveže v dolg trak, ki ga vleče za sabo. Pogoltne jih, pa jih spet da ven.

Tu vidite Jonasa, kako počiva. In čeprav ima telo podobno konju, teče sedemdeset kilometrov na uro.

Tu vidite, kako pride doba suše. Sonce grozotno pripeka, trava vene, se posuši, studenci in potoki usahnejo. Suha trava se od vročine vname, požar se širi in zavzame velik del savan. Živali bežijo pred ognjem in si iščejo kraje, kjer je še kaj vode. Jonas beži. He had mastered the art of cooking Foo Foo, an African dish, without ever living London.

Jonas doesn't like slivovitz (a knock-out drink, literally), Jonas likes Hashis harrera

Hashis harrera

Chop an onion very fine with a small bunch of green coriander (or parsley if coriander is not available), a parsnip and a few celery tops. Cover the bottom of a big pot with 1/4 inch of good olive oil. Optional: Add a little meed, diced small, chicken parts (gizzards, heart, liver). Live the vegetables and meat to simmer in the oil for about 1/4 hour, watching that it does not burn. Add a pint and a half water, and simmer until the meat is tender. Add 3 lbs. canned tomato paste, and half a cup canned cooked chick peas. Add two ounces fine vermicelli. Mix two ounces flour or fine semolina with a cup of water to make a smooth, thin paste; pour in, stirring all the while. Add a tbs. paprika, a tsp. turmeric, salt and pepper, and 1 tsp. powdered hashish. Boil for ten minutes longer, stirring occasionally. Remove from the fire and immediately pour in 2 beaten eggs. Stir, and serve at once. Put a half tsp. smin (rancid butter) and a pinch of cinnamon in each bowl. Serve with lemon wedges.

»Pa ne zdaj — zamiži!« Odprl je majhno baržunasto škatlico. »Zdaj lahko pogledaš. Upam, da ti bo prav.«

Čeprav je bilo sprva videti, da je bil plah, je pel dobro in z lahkotno zanesljivostjo. Po prvi seriji pesmi si je zrahljal kravato, da je pokazal, kako resnično trdo dela.

Ko so pustošile v Evropi velike kuge, so ljudje ne vedoč, kaj je vzrok bolezni, iskali krivca, da bi ga kaznovali. Ko je v štirinajstem stoletju v Evropi znova zavladala črna smrt, ki je pokončala približno četrtno prebivalstva, so pomorili na tisoče Judov, češ da je Bog zaradi njih poslal nadlego. Moški, ženske in otroci so izgubljali oblast nad seboj in se v blazni zamaknjenosti divje vrteli in poskakovali tako dolgo, dokler niso mrtvi padali na tla.

Malokdaj opazimo kakega goloba. Golobje gnezdiijo zmeraj kje pod hišno streho, vendar pa ima grlica — divji golob — le v gozdovih svoje gnezdo. Zakaj? Zato, ker domači golob ni potomec grlice, pač pa tistega goloba, ki gnezdi po skalah Sredozemlja. Nagonsko se našemu golobu dozde-

vajo slemena, stolp in strehe kot pečine, ki so pripravne za gnezdenje, kakor so njegovi dedje že od zdavnaj počenjali.

V Keniji jih je šest in sicer v bližini mest: Abaldare, Ambozeli, Kenia Mount, Nairobi, Tsavo in Olorgasale. Ti pokrivajo skupaj ozemlje, ki meri 60.000 kvadratnih kilometrov. Ogromni prostor je prihranjen za divje zveri in je zaščiten z zakonom. V Tanganjiki je park Serengeti, ki meri 12.500 kvadratnih kilometrov. V južni Afriki so še tile živalski rezervati: Kruger National park, Quisama in Kameia. Skupaj merijo 19.000 kvadratnih kilometrov. Delavski razred naj se ne preriva.

»Ne vem,« je odgovorila Gillian. »Zadnjič sem ga videla predvčerajšnjim. Bil je v družbi s čebelicami, kresnicami, metulji, zlato minico, kobilicami, rogači, osami, rilčkarji, sršeni, modrasi, polžki, martinčki, kleni, sinicami, strnadi, liščki, ščinkavci, kalini, krivokljuni, črnimi kosi, lastovkami, kljunarji, jerebicami, srakami, divjimi racami, detli, krokarji, čapljami, kanjami, planinskimi orli, vevericami, podlasicami, vidrami, divjimi prašiči, divjimi mačkami, kozorogi, medvedi, volkovi, bilo jih je še mnogo več.«

Lahke so, imajo majhno specifično težo. Pisane kovine in jeklo so pet do desetkrat težje od njih. Zelo so odporne, kar jim daje veliko prednost pri uporabi. Tu moramo omeniti letalsko industrijo, pa tudi motorno in strojno industrijo in ladjedelništvo ter industrijo široke potrošnje. Danes že izdelujejo avtokaroserije iz njih.

vodoravno:

1. vodilni sodobni poljski cineast
2. spokojnost, brezglasnost
3. povabljenec pri kosilu
4. most
5. granata
6. gosto tkano platno

navpično:

- a) mular, vodič mezgov
- b) središče Dalmacije
- c) hrvaški romanopisec (Zlatarjevo zlato)
- d) osvežujoči sok sadežev
- e) velika morska riba
- f) utemeljitelj miljejske teorije (Hippolyte)

Ko se je Jonas vrnil po odhodu francoskih okupacijskih čet l. 1814 na španski prestol, je kaj hitro ukrepal, da bi zopet vzpostavil svojo oblast. Takoj je ukinil vse okupatorjeve zakone in ukrepe, vendar pa je od prejšnjega okupatorja obdržal načrt za ustanovitev mestne galerije slik in ga oživil. In tako je 19. nov. 1819 odprl galerijo, ki so jo začeli graditi l. 1785 po načrtih Juana de Villanuevasa v klasicističnem slogu ob Promenadi Prado na vzhodni strani Madrida.

Misel na umetniški muzej ni bila nova, saj so jo vedno glasneje zahtevali španski napredni duhovi že v drugi polovici 18. stol. Jožef Bonaparte, starejši brat cesarja Napoleona I., ki ga je l. 1808 ustoličil za kralja Španije, si je zelo prizadeval, da bi bila galerija dograjena čimprej. Zato je najprej odredil, da se ustanovi v Madridu muzej slik, ki naj bi po vzoru Musée Napoleon v Parizu zbiral dela najznamenitejših evropskih umetnikov. Iz po-

državljenih samostanov, cerkva in gradov pregnane dinastije in pobeglega plemstva so zbrali kupe slik in jih izbrali. Iz končne zbirke je zahteval pariški centralni muzej 250 izrazitih umetnin. Toda zlom Napoleonovega cesarstva je preprečil odpošiljatev slik, preprečil pa je tudi dograditev galerije.

Prvi seznam slik muzeja del Prado (ime izvira iz parka Prado de San Jeronimo in je po njem dobila ime palača galerije), ki je bil tiskan leta 1819, našteva 311 slik. L. 1812 je naraslo število slik že na 512, med njimi je bilo 317 španskih, l. 1843 pa je že doseglo 1949 slik. Pretežni del izvira iz kraljevih gradov v Madridu, La Granji, Aranjuezu, v glavnem pa iz Escoriala, velikega gradu — samostana, ki ga je med leti 1563 in 1584 sezidal Jonas na jugu pogorja Guadarrama.

»Hej, Jonas,« je zaploskal z rokami, »rekel bom mami, naj ti kupi Lamborghinija. Rumenega, s črno črto.«

Jonas je imel namreč ohlapen površnik, ki je bil tako mojstrsko opremljen s kaveljčki, zankami in žepi, da bi bilo v njem prostora za zbrana dela Charlesa Dickensa v velikem formatu, ne da bi se navzven količkaj poznalo.

»Zelo koristna reč,« je priznal.

»Bi. Lastnik jo je zavaroval za petdeset tisoč. Kar takole bi jo lahko dobil,« je tlesnil s prsti.

»Preveč tvegano,« je rekel Terelli. »Kaj, hudiča, pa naj počneva z njo?«

»Ugleden človek si,« je rekel Jonas. »Odlično ime imaš. Lahko bi jo spet prodali zavarovalnici.«

Dalarova žena je stala pri javnem vodnjaku v neki ulici domorodcev. Odprla je pipo in pod curek vode postavila glavo svojega sina in ga umivala.

»Morali bi ga spraviti na drugi svet,« je rekel Jonas.

Terelli je odkimal: »Si bral časopis?«

Terelli je prikimal: »Eno noč naprej.«

Jonas je začutil pekočo bolečino v ramenu, zaslísal prediren žvižg in skušal zlesti pod taksi. Na vseh straneh so se odprla okna.

Terelli se je sklonil in mu hitro izpraznil žepe. Tiho se je spravil na delo, dal vse stvari na sprednji sedež, potem pa vrgel truplo v nizko grmovje ob cesti.

Čez pet minut je bil že spet pri avtu, pokril je madež na prednjem kolesu s prahom s ceste, sedel za volan in se odpeljal nazaj. Z desnico je prijel sveženj bankovcev na sprednjem sedežu.

Franci in Breda se vračata s svojim fičkom iz vesele družbe domov. Oba sta prvič pogledala v kozarec. Naenkrat Franci krikne:

»Za Božjo Voljo, Breda, Kaj Pa Počneš! Saj Voziš Po Pločniku!«

»Je TO Mogoče?« Se Začudi Breda? »Ali Ne Šofiraš Ti?«

Toda tisto leto so se istrski delavci vse drugače veselili pomladi kot v prejšnjih letih. Delavci in kmetje v obmorskih mestecih Kopru, Izoli in Piranu, v raztresenih naseljih ob obali, v istrskih vasicah, ki ležijo na dnu plodnih dolin ali na vrhu gričev, so med vihranjem zastav pozdravljali svobodo.

Z Luno je seveda stvar težavnejša. Bojazniso pa tudi v tem primeru odveč. Bralec prihodnosti bi se ob njih bržkone veselo nasmehnil. Ta bralec in njegovi sodobniki bodo namreč že upravljali hitrost velikanske vesoljske ladje — planeta zemlje, da o Luni niti ne govorimo. Nemara bo Jonas že v začetku sedemdesetih let razbil na kosce Luno, če se mu bo to zdelo potrebno, in sicer enako brez težav, kakor danes razstreljuje velikanske skale. Kaj pa Luna! Prej ali slej se bo Jonas lotil tudi preobrazbe samega Sonca ne glede na to ali bo ugašalo ali pa se bo njegova moč krepila.

330/B8/67

30/1 — 1968

ZVEZNI SEKRETARIAT
ZA GOSPODARSTVO
BEOGRAD

PREDMET: Uvoz soli

Z več dopisi, s telefonskimi in osebnimi urgenca-
mi smo pravočasno opozarjali, da bo naše področ-
je ostalo po novem letu brez soli. Podjetje »Droga«,
ki oskrbuje del Istre in Slovenijo z morsko soljo,
nam sporoča, da so skladišča prazna. Prav tako
nam sporočajo tudi trgovska in proizvodna pod-
jetja, da so ostala brez soli. Vsakemu je znano, in
zato ne bi ponovno pojasnjevali, da se na tem
področju uporablja skoraj izključno morska sol.
Menimo, da ne bi smele biti sistemske motnje v
deviznem režimu vzrok, da ostanejo cela področja
brez tako važnega pomembnega artikla pri poziti-
vni saldi v državah, iz katerih se sol uvaža.

Tudi je nujno in predlagamo, da se takoj uvozi
več soli, da si zasiguramo vsaj polletno zalogo v
naših centralnih skladiščih, da ne bi prišlo zopet
do takega stanja, kot je sedaj. Za oskrbovalno pod-
ročje iz skladišč »Droge« v Portorožu je potrebno
letno cca. 20.000 ton soli. Iz lastne proizvodnje 7 do
9 tisoč ton, ostalih 11 do 13 tisoč ton pa je treba
uvoziti. Na osnovi navedenega ponovno prosimo,
da se pospeši uvoz soli po odobrenem avansu, ker
bodo zaradi izpada dobav soli posledice zelo ne-
prijetne. Prav tako naj se tudi pokrene vse po-
trebno za dobavo še ostalih količin, da se zasigura
rezerva za nemoteno oskrbo. Ljubčki, če ne boste
dali denarja za katalog.

Direkcija za prehrano Beograd

»Droga« Portorož

Gospodarska zbornica SRS

POMOČNIK SEKRETARJA

Matko Pečar

Še danes je Jonasov bolniški izvid zavil v ne-
predirno temo. Je bil Jonas pošast? Blaznež? Je
tičala v njem kaka demonska skrivnostna moč?
Ali pa je bil prav navaden povprečen človek, ki
ga je razjedala kaka banalna bolezen?

Dne 7. maja 1968 je posadil rožo vrtnico.

Dne 8. maja 1968 je pisal svoje novo delo Ko-
munistični manifest.

Dne 9. maja 1968 je posadil rožo marjetico.

Dne 10. maja 1968 si je naredil ogromen pano,
na katerega je narisal srp in kladivo.

Dne 11. maja 1968 ja zalil tradiskancijo.

Dne 12. maja 1968 je napisal zgodovinski sta-
vek: »Smrt fašizmu — svobodo narodu.«

Dne 13. maja 1968 je ugotovil: kamelhart je
propadel, ker se ga je polastil srednji sloj.

Dne 14. maja 1968 je zažigal drva.

Dne 15. maja 1968 je vstal od mrtvih in rekel
odrešili bomo kamelhart, ki se ga je polastil sred-
nji sloj.

Dne 16. maja 1968 je ležal in kadil, občutek je
imel, da mora ležati in kaditi.

Dne 18. maja 1968 je potoval na otvoritev na
novo postavljene privatne zbirke Rospigliosi-Pal-
lavicini v Rim.

Trije norveški delavci, njih imena so ostala ne-
znana, so izvršili v tistih mračnih aprilskih dneh
1940, ko je bila njihova dežela sredi najglobljega
miru napadena od nacistov, dejanje, ki bo gotovo
ostalo v spominu zanamcev prav tako, kot žrtev
tristo Špartancev pri Termopilah.

Ti trije Norvežani so delali v bližini neke gara-
že ob avtobusni progi Oslo—Hönefoss, ko se je na-
enkrat prikazalo krdelo nemških padalskih lovcev,
ki so zasedli garažo in začeli stikati za šoferji v
garaži se nahajajočih velikih avtobusov. En sam
pogled je zadostoval za sporazum in že so vsi trije
izjavili, da so oni iskani šoferji. Z naperjenimi
pištolami jim je bilo ukazano, da prepeljejo četo
v Hönefoss. Ubogali so, ne preveč voljno, pa tudi
ne preveč uporno, tako da so nacisti morali dobiti
vtis, da bodo Norvežani v žepu stiskali pesti, ubo-
gali pa le. Cesta v Hönefoss vodi čez prelaz, ki
loči Oslofjord od Tryfjorda. Koj za vrhom vodijo
ostre vijuge strmo v globino. Pred prvim ovinkom
je nekakšna skalna terasa, na kateri avtobusi med
vožnjo obstanejo, da potniki občudujejo veličastni
razgled.

Mar vaš obraz res ni vreden sedem dni?

Pomislite malo. Spomnite se tistih drobnih gu-
bic okrog oči, ki ste o njih pripovedovali, da se
smejejo vaše oči?

Se vam ne zdi, da so zadnje čase za spoznanje
globlje? Pri tem ne gre samo za starost.

Več časa preživite na prostem, na soncu in ve-
tru. Preskušate nove vrste šminke, nove vrste pu-
dra. Vse to pušča sledove. Lahko se zgodi, da dobi
vaša polt utrujen videz.

Samo sedem dni bo minilo in vaša polt bo to-
liko mehkejša in lepša, da si tega zdaj ne morete
niti predstavljati.

Le pomislite. Ali vaš obraz ni vreden teh sedem
dni? Lotili se bomo tega postopka takoj, kar no-
coj. Pridite!

Jonas Chesebrough — Pond's inc. New York —
London — Paris — Roma — Beograd.

»Ti, posluš, zdele te bom pa ubil?«

V planinski koči na Zelenem robu na Veliki
planini vas prijazno postreže Jonas, ki je tu oskrb-
nik že leto in pol, od prej pa se ga morda še spo-
minjate od Starega Tišlarja ali od Šterna.

»Kako sem se odločil za hribe? Mesto oskrbni-
ka je bilo prosto — pa sem prevzel. Pa tudi to je

nekaj, da sem tukaj samostojen. Saj so tudi težave, ampak sploh ne mislim, da bi šel dol.«

Pri delu mu pomaga žena, otroci so pa na Štarskem pri njenih starših. »Zdaj, ko so majhni, še gre, ko bodo pa nekoliko večji, jim bo treba posvečati več pozornosti. Kako bom takrat uredil, še ne vem,« je pripomnil.

»Pod imenom Velika planina si pozimi predstavljamo obširne smučarske terene. Ali jih kdaj izkoristite?«

»Ni časa. Kadar so razmere za smučanje ugodne, smo tu v koči najbolj zaposleni. Gostje prihajajo ves dan, treba je skrbeti, da so postreženi, da se dobro počutijo.«

»Ker ste tudi v dolini delali v gostinstvu, gotovo lahko goste primerjate.«

»Bolj všeč so mi ti, ki prihajajo sem gor. So spodobnega vedenja in pridejo v hribe iz športnih nagibov ali iz ljubezni do narave.«

»Kakšna je bila letošnja sezona?«

»Bila je izredno bogata, le škoda, da je sneg zaradi odjuge prehitro pobralo. Smučarji najdejo kako zaplato le še v kotanjah. Tudi za nas v koči bo zdaj teže, saj bo treba v kopnem vse znositi od sedežnice pa do kočice na hrbtu, pozimi pa lahko peljemo s sanmi.«

»V razmerju s svojo velikostjo ima konj brata konja.«

Stara ženička je stala na pločniku in si ni upala čez cesto. Ozirala se je na desno in levo, že naredila korak, pa spet boječe stopila nazaj. Ampak vedno je bil tu motor, avto ali kolesar, ki so ji presekali pot. Tako je stala že dobrih deset minut. Na oni strani ceste pa je hodil Jonas. Okoli sedemdeset let mu je bilo in je po vsem videzu nekoga čakal. Bleščeča bela srajca, moderna kravata, tudi lasje moderni, dolgi, a čisti in negovani. Človek bi sodil, da je takle starček preveč zaverovan sam vase, da bi opazil še kaj drugega kot svoje vrstnike in vrstnice, pa ni bilo tako.

Ko je po naključju pogledal na drugo stran ceste, je opazil ženico. Videl je, da si zaradi prometa ne upa čez cesto. Ni dosti pomišljal, ampak je šel k njej:

»Ne vem, ali sem uganil, ampak zdi se mi, da želite na drugo stran.«

Ženica je presenečeno pogledala, saj ni pričakovala, da bo kdo opazil njeno zadrego.

»Z veseljem vas spremim,« je rekel Jonas. Vsa vesela se ga je oprijela in že sta bila na drugi strani ceste.

Zahvalila se mu je, Jonas pa je le zamahnil z roko.

»Kaj se toliko zahvaljujete, prava malenkost. Opravi sem svojo dolžnost.«